

Farliga vaccinvotståndare eller kritiska med rätt till fri åsikt?

En kvantitativ innehållsanalys om medias rapportering om ovaccinerade mot covid-19 i Sverige och Tyskland

Av: Lennart Sörnsen

Handledare: Sanna Volny

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskap och journalistik

Kandidatuppsats 15 hp

Journalistik | Hötterminen 2021

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract: Denna uppsats undersöker medierapporteringen om covid-19 i Tyskland och Sverige. Frågorna som besvaras handlar om omfånget samt förekomsten av olika gestaltningar, så kallade frames. Framing theory beskriver hur media använder sig av olika gestaltningar för att forma hur publiken tänker om en fråga. I kombination med dagordningsteorin, eller agenda setting, som beskriver vilka frågor som kommer med i nyhetsrapporteringen ligger den som grund för att beskriva hur de utvalda tidningarna från Tyskland och Sverige har rapporterat kring ovaccinerade i covid-19-pandemin. Metoden som har använts är en kvantitativ innehållsanalys. Till detta valdes tidningarna Die Welt och die Zeit från Tyskland och Aftonbladet och SvD från Sverige. Från varje tidning har 25 artiklar slumpmässigt valts ut och analyserats, det totala antalet artiklar ligger alltså på 100 artiklar. Resultatet blev att de svenska tidningarna hade en mer neutral beskrivning av ovaccinerade där gestaltningen av ovaccinerade som personer med en större risk för infektioner och svår sjukdom. I Tyskland däremot blev resultatet annorlunda. Där var det framförallt negativa beskrivningar som dominerade, framförallt att ovaccinerade bör pressas till vaccinering genom att uteslutas från delar av samhället.

Nyckelord: Covid-19, vaccinering, ovaccinerade, pandemi, Tyskland, Sverige

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Bakgrund.....	5
2.1 Pandemin och restriktioner i Tyskland	5
2.2 Pandemin och restriktioner i Sverige	8
3. Syfte & frågeställning	11
4. Tidigare forskning	12
5. Teori	15
6. Metod & material	17
6.1 Metod	17
6.3 Artikelurval	18
6.4 Undersökta Frames	18
6.5 Avgränsning	20
6.6 Kodinstruktioner och operationalisering	20
6.7 Reliabilitet och Variabilitet	21
6.8 Metodkritik	22
7. Resultat.....	22
7.1 Omfång	23
7.1.1 Tyskland	23
7.1.2 Sverige	26
7.1.3 Jämförelse mellan Sverige och Tyskland	28
7.2 Frames	28
7.2.1 Jämförelse mellan Sverige och Tyskland	36
8. Analys.....	37
8.1 Omfång	37
8.2 Frames	40
9. Slutsatser och diskussion	41
Referenser:	44
Bilagor.....	50

1. Inledning

Coronapandemin har förändrat hela världen i ett drastiskt tempo och medfört nödvändiga restriktioner över hela planeten för att bromsa spridningen av det dödliga viruset. Många länder tog hårda steg med många restriktioner för att hantera pandemin.

Så även Tyskland som haft en strategi med tidvis hårda restriktioner som stängda skolor, restauranger och butiker, munskydds krav först inomhus senare delvis även utomhus och under perioder var det enbart tillåtet att vara utomhus om det fanns goda skäl till det. (Bundesregierung, 2021). Sveriges strategi mot Covid-19 har däremot beskrivits som en alternativ väg. (Soric 2021, Wedekind 2021). I stället för hårda restriktioner och s.k. "Lockdowns" grundade sig den svenska strategin på frivillighet och fokus var att restriktionerna som den svenska befolkningen utsätts för skulle fungera över en lång tidsperiod (Bjerström, E. 2020).

Vaccinet har beskrivits som den enda vägen ut ur pandemin på lång sikt (Schander, A. 2021) men ändå saktade vaccinerings-kampanjen ner över sommaren 2021 över stora delar av Europa (Melchior, S. 2021). Vaccinfrågan är onekligen relevant för utvecklingen av pandemin, i augusti var en övervägande stor del av de som intensivvårdas för covid-19 i Sverige ovaccinerade, en bild som även väckt känslor hos vårdpersonalen (Wirehed, K. 2021). Liknande såg situationen ut även i Tyskland där runt 90 procent av de intensivvårdade patienterna mellan slutet av augusti och mitten på september var ovaccinerade (ZDF, 2021). Detta har ändrats något i och med en allt större vaccinationsgrad i länderna men det är fortfarande procentuellt fler ovaccinerade som behöver intensivvård. Veckorapporten för vecka 49 från Folkhälsomyndigheten visar att 60 procent av de nya patienterna i Sverige som behövde intensivvård var ovaccinerade. Rapporten framhäver att det var tio gånger fler iva-vårdade bland ovaccinerade än bland vaccinerade. (Folkhälsomyndigheten, 2021a)

Situationen över hela europa har lett till en intensifierad debatt på EU-nivå kring ett möjligt införande av obligatorisk vaccinering (Herold, L. & Nevéus, I. 2021). Som första EU-land har Österrike redan tagit initiativ och inför obligatorisk vaccinering för alla medborgare i februari 2022 (Kanzleramt Österreich, 2021). Detta trots att världshälsoorganisationen WHO fortsatt varnar för att göra vaccinationen obligatorisk (United Nations, 2021).

Medias roll i samhället och pandemin är stor, vilka frågor som rapporteras och hur det rapporteras om olika frågor har en betydande påverkan på befolkningens syn. Framing theory,

eller gestaltningsteorin som den heter på svenska, utgår ifrån att media gestaltar sitt rapportering utifrån vissa gestaltungsramar, så kallade frames och säger att dessa frames formar människors tankar och syn kring olika teman (Shehata 2009, s.342).

Denna studie ämnar därför att undersöka olika frames som varit mer eller mindre framstående under medias rapportering kring ovaccinerade. Målet med studien är att hitta skillnader och likheter mellan Tyskland och Sverige och analysera och diskutera möjliga anledningar. Studien kan sedan tänkas ligga som grund för vidare studier inom ämnet med andra länder eller perspektiv. Vissa överlappningar finns med en tidigare studie från Australien som undersökte medias rapportering om så kallade antivaxxare i landet mellan 2008 och 2018 och olika beskrivningar av ovaccinerade (Court et al., 2021).

2. Bakgrund

Den första januari 2020 efterfrågade Världshälsoorganisationen WHO första gången information från Kina efter rapporter om ett kluster av fall av atypisk lunginflammation i landet. I slutet på månaden utfärdar WHO den högsta varningen, en så kallad public health emergency of international concern, det vill säga ett internationellt hot mot människors hälsa. Vid detta tillfälle hade det funnits 98 fall av covid-19 utanför Kina i 18 olika länder, utan några dödsfall. Utspridningen gick sedan allt fortfarare och den 11 mars slog WHO fast att covid-19 nu deklarerar som en pandemi. I mars blev också Europa epicentrum för pandemin med fler fall än alla andra länder i världen sammanlagt, förutom Kina. Den 4 april hade redan över en miljon fall av covid-19 blivit bekräftade. Detta innebar en ökning på 10 gånger fler fall på bara en månad (WHO, 2021).

Runt ett år efter att covid-19 först upptäcktes i slutet på 2019 tilläts det första vaccinet i Europa. Den 21 december 2020 tillät EU-kommissionen mRNA-vaccinet från det tyska företaget Biontech och amerikanska Pfizer (Paul-Ehrlich-Institut, 2021)

2.1 Pandemin och restriktioner i Tyskland

Det första covid-fallet i Tyskland registrerades den 27 januari 2020. Den 10 mars rekommenderade inrikesministeriets och folkhälsoministeriet gemensamma krisgrupp att alla evenemang med över 1000 åskådare bör ställas in (Bundesgesundheitsministerium). I tre beslut den 12 mars, 16 mars och 23 mars beslutas sedan de första större restriktionerna.

I det första beslutet beslutades bland annat att evenemang med över 1000 åskådare och inte nödvändiga evenemang med under 1000 åskådare inte längre är tillåtna. Vidare beslutades att bundesländerna¹ får möjlighet att stänga skolor eller förlänga uppehållet för universitetsstudenter. Dessutom ska inte akut nödvändiga operationer flyttas fram (Bundesregierung, 2020a). Dagen efter, den 13 mars, beslutade alla bundesländer att stänga skolorna. Den 16 mars infördes möjligheter till skolundervisning på plats för elever med föräldrar som jobbar inom vad som kallas systemrelevanta jobb som till exempel läkare (Jungblut 2020). Det andra beslutet den 16 mars tillförde ytterligare restriktioner då butiker tvingades stänga ner med vissa undantag (bland annat livsmedelsbutiker och apoteker). Dessutom stänger barer och diskotek, teater, opera och liknande, biografier, djurparker, bordeller, sport- och simhallar, gym, idrottsplatser och lekplatser. Även idrott i idrottsföreningar och andra fritidsaktiviteter som musikskolor stängs ner och religiösa

¹ I Tyskland som förbundsstat har de olika förbundsländerna (bundesländerna) kontrollen över skolpolitiken.

sammankomster är inte längre tillåtna. Även här ger regeringen fler kompetenser till de olika bundesländerna som nu får möjlighet att införa regler kring besök av ålderdomshem eller andra inriktningar med riskgrupper och regler för restauranger och hotell, till exempel begränsade öppettider (Bundesregierung 2020b). Den 22 mars tillförs sedan ytterligare restriktioner. På allmänna platser begränsas nu kontakterna till att varje hushåll enbart får träffa en person från ett annat hushåll. Restauranger, caféer etc stängs ner helt, frisörer och andra branscher med kroppskontakt som exempelvis tatueringar likaså. (Bundesregierung 2020c). Skolorna öppnar sedan igen mellan 20 april och 4 maj beroende på vilket bundesland skolan ligger i (Jungblut 2020). Mellan april och maj kommer flera lättnader på restriktionerna och den fjärde maj tar kontaktbegränsningarna slut. Dock införs också krav på att bära munskydd i hela landet i butiker och i kollektivtrafiken och därutöver vid olika andra tillfällen beroende på bundesland (Bundesregierung 2020d).

Den första vågen av pandemin 2020 uppnådde sin höjdpunkt den andra april med 6546 rapporterade coronafall. I början på maj hade siffrorna sjunkit till en nivå med under 1000 rapporterade fall per dag. Detta höll i sig över sommarmånaderna tills augusti. Då började siffrorna sakta gå uppåt igen. Dock ännu på en låg nivå. Mot slutet på året började siffrorna dock gå upp snabbt igen (Robert Koch-Institut: Covid-19-Dashboard). Regeringen försökte styra emot och införde nya restriktioner som började gälla den 2 december. Nya kontaktbegränsningar som innebar att maximalt två hushåll och 10 personer fick träffas började gälla och kulturinriktningar som biografier, museum och konserthus tvingades att stänga ner, likaså bordeller, simhallar, gym, idrottsanläggningar, barer och diskotek såsom restauranger. Frisörer och butiker blev undantagna i dessa nya restriktioner, även skolor hade undervisning som vanligt (Bundesregierung 2020e).

Efter att landet fortfarande hade höga infektionssiffror och inte lyckades vända den negativa trenden med restriktionerna i början på november så stramades reglerna åt ännu en gång den 13 december. Butiker och frisörer stängdes igen, skolor fick förlängda jullov mellan 16 december 2020 och 10 januari 2021 och kontaktbegränsningarna gjordes än hårdare med enbart fem personer från två hushåll, dock med undantag för juldagarna. Vidare förbjöds fyrverkeriförsäljningen för att förhindra en ytterligare högre belastning för vårdpersonal. Slutligen förbjöds också konsumeringen av alkohol på alla allmänna platser under tidsperioden 16 december till 10 januari (Bundesregierung 2020f).

Dessa restriktioner kom till stor del att förlängas, skolor återgick dock till undervisning på plats åtminstone i halvklass veckovis i slutet av februari. I ett första beslut från 19 januari

förlängdes restriktionerna till 14 februari, vidare skärptes kravet på munskydd till att nu innebära medicinskt munskydd (Bundesregierung 2021a). Redan den 10 februari kom dock ytterligare ett förlängande av restriktionerna till den 7 mars. Frisörer fick dock öppna igen från och med den första mars (Bundesregierung 2021b). Den 3 mars beslutades nästa förlängning av restriktionerna till 28 mars men även lättnader beslutades. Från 8 mars efter beslutet gick kontaktbegränsningarna tillbaka till att två hushåll får träffas med max fem personer och i bundesländer med under 35 infektioner per 100.000 invånare i föregående veckan (den så kallade 7-dagars-incidensen) höjdes siffran till att maximalt vara tre hushåll och tio personer. Vid incidenser över 100 gällde tidigare regler om två hushåll och två personer. Dessutom fick även butiker som säljer böcker eller blommor samt trädgårdsbutiker öppna igen. Även kör- och flygskolor fick med beslutet fortsätta sin verksamhet igen. Vidare beslutades det om fler lättnader i flera steg som alla är kopplade till 7-dagars-incidensen med olika lättnader ifall incidensen legat stabilt eller sjunkit över en tidsperiod på 14 dagar efter senaste lättnader eller ifall incidensen sjunker under nivåerna 100, 50 och 35 (Bundesregierung 2021c). Den 22 mars förlängdes restriktionerna ännu en gång, denna gång till den 18 april. Detta på grund av snabbt stigande infektioner på grund av den nya alfavarianten B.1.1.7. (Bundesregierung 2021d). Den 23 april kom nästa beslut och återigen förlängdes och skärptes restriktioner. Beslutet som kallas för bundesnotbremse (betyder så mycket som riks nödbroms) reglerade vilka restriktioner som gäller vid olika incidenser. Vid incidenser över 100 gäller kontraktbegränsningar där varje hushåll maximalt får träffa en annan person, ett utgångsförbud mellan 22:00 och 05:00 införs och skolor måste testa alla elever två gånger per vecka samt ställa om helt till distansundervisning vid en incidens över 165. Butiker får öppna upp igen vid incidenser under 150 med negativt test och munskydd och allt inom kultur och fritid såsom biografier eller museer samt restauranger tvingades stänga vid en incidens över 100 (Bundesregierung 2021e). Dessa restriktioner gällde fram till slutet av juni och förlängdes inte då infektionerna hade gått ner betydligt tills då (Jahn, U. 2021). I följd med att vaccinationstäckningen har gått upp har restriktionerna i allt högre grad gått över till att enbart gälla för ovaccinerade. I augusti kom nya beslut om så kallade 3G-regler som står för ”getestet, geimpft, genesen” (testad, vaccinerad och genomgången sjukdom) som gällde vid besök av sjukhus och ålderdomshem, för tillträde till restaurangers inomhusverksamhet, tillträde till evenemang inomhus (biografier, sportevenemang etc), frisörer och andra kroppsnära tjänster (tatuering etc), för att idrotta inomhus (gym, simhallar etc) och för att stanna på hotell eller liknande. Vidare togs beslutet att inte längre ha kostnadsfri testning (Bundesregierung 2021f). I nästa beslut som kom den 18 november

infördes nya restriktioner efter att infektionerna återigen börjat öka med deltavariantens framfart i Europa. Därav beslutades 2G istället för 3G om hospitaliseringen i respektive bundesland överskrider en viss nivå. Det betyder alltså att ovaccinerade inte längre får tillgång utan enbart vaccinerade och personer som har haft covid-19 inom en viss tid innan. Detta gällde för alla tillfällen som förut var 3G. Vidare infördes även 3G regler i kollektivtrafiken och bundesländerna kan införa 2G+ som innebär vaccinerad eller genomgången sjukdom och negativt testad. Detta gällde främst för barer och diskotek då antalet personer är svårkontrollerat och hygien- och avståndsregler är svårare att genomföra. Dessutom återinfördes gratis test för befolkningen (Bundesregierung 2021g). I december då infektionstalen återigen gick ännu högre så infördes ytterligare restriktioner. Först, den andra december, infördes 2G oavsett incidens vid ovan nämnda tillfällen och utvidgades även till att gälla i butiker, förutom de vanliga undantagen som livsmedelsbutiker och apotek (Bundesregierung 2021h) sedan med ett beslut från den 21 december återinfördes kontaktbegränsningar för både vaccinerade och ovaccinerade som reaktion på omikronvarianten där vaccinerade från och med den 28 december maximalt fick träffas med tio andra vaccinerade personer på samma gång. Är en ovaccinerad person på plats gäller ytterligare strängare regler som innebär att enbart tre personer får träffas. (Bundesregierung 2021i).

Sammanlagt är Tyskland nu inne i den fjärde vågen av pandemin. Över 7 miljoner positiva fall har rapporterats och 112 223 personer har dött vid denna tidpunkt, det innebär över 1350 avlidna per miljon invånare (Robert Koch-Institut: Covid-19-Dashboard) 71,2 procent av befolkningen är dubbelt vaccinerade och 46,2 procent av befolkningen över 18 år har fått en tredje dos (Impfdashboard, 03.01.2022).

2.2 Pandemin och restriktioner i Sverige

Den första bekräftade smittade av covid-19 i Sverige rapporteras den 31 januari 2020. Den första rekommendationen från Folkhälsomyndigheten är för personer som varit i norra Italien, Kina, Iran, delar av Sydkorea och i Tyrol i Österrike att testa sig om man visar symptom efter att ha återvänt. Den 13 mars beslutar regeringen att begränsa allmänna sammankomster till maximalt 500 personer, två dagar tidigare konstaterades första dödsfallet av sjukdomen i Sverige. Den 16 mars går Folkhälsomyndigheten ut med att personer som är över 70 år gamla bör begränsa sina kontakter framöver. Den 23 mars utvidgas dessa rekommendationer till att även undvika tunnelbanor och buss och att handla i butiker och undvika lokaler med många personer. I slutet av mars bedömer Folkhälsomyndigheten att skolstängningar inte är

nödvändiga och att barn inte har en ökad risk för smittspridning. Den 27 beslutar regeringen att begränsa allmänna sammankomster ytterligare till 50 personer. Lagen träder i kraft den 29 mars. Den första april införs besöksförbud på ålderdomshem efter ett beslut av regeringen. Den 15 maj ändrar Transportstyrelsen bestämmelser som gör att studentflak förbjuds under året 2020 efter råd från Folkhälsomyndigheten. Den andra juli träder en ny lag i kraft som innebär att besökare på serveringsställen måste kunna hålla avstånd på minst en meter till andra sällskap. 20 oktober kom skärpta rekommendationer för region Uppsala då smittspridningen i regionen har ökat. Personer som bor i Uppsala ska nu enbart ha kontakt med medboenden och undvika kollektivtrafik. Den 22 oktober beslutas att ta bort rekommendation om för över 70 år gamla personer att undvika kontakter eftersom det ledde till sämre psykisk hälsa inom åldersgruppen. Den 27 oktober kom först beslut om skärpta allmänna råd för region Skåne som nu uppmanas att avstå från besök i butiker och köpcentrum om möjligt och inte åka med kollektivtrafik. Bara två dagar senare utvidgades detta till regionerna Stockholms län, Västra Götalands län och Östergötlands län som även uppmanas att undvika gym och idrottsträningar. Den tredje november följer ytterligare regioner med skärpta allmänna råd för Jönköpings län, Hallands län och Örebro län. Dessutom beslutas att serveringsställen nu enbart får ta emot sällskap på maximalt 8 personer. Om ett sällskap är större måste det spridas ut med mellanrum mellan. Den 15 november införs skärpta allmänna råd även i Kronobergs och Södermanlands län. Vidare regioner följer den 10 och 12 november då Kalmar län, Norrbottens län, Västerbottens län, Dalarnas län, Gotlands län, Värmlands län och Västmanlands län får skärpta råd efter kraftigt ökande antal insjuknande i covid-19. Den 16 november följer Gävleborgs och Västernorrlands län och dagen efter förlängs de skärpta råden i Skåne och Uppsala. Även andra regioner får förlängda skärpta råd dagarna efteråt och den 27 november tillkommer Blekinge län som nytt län med skärpta råd. Den tredje december rekommenderar Folkhälsomyndigheten sedan att gymnasieelever delvis ska övergå till fjärrundervisning och vidare återinförs möjligheten för besöksförbud på särskilda boenden för äldre ifall det skulle bli nödvändigt. Den 22 december beslutar regeringen att ett besöksförbud införs för inresande från Storbritannien eller Danmark. Dels på grund av den nya alfavarianten från Storbritannien, dels för att undvika ökad smittspridning i Skåne. Utöver det bestäms även att storleken på sällskap vid serveringsställen ytterligare begränsas till nu fyra personer. Den 27 december vaccineras de första personerna i Sverige. Den 30 december kommer en rekommendation om munskydd under rusningstrafiken i kollektivtrafik klockan 7-9 och 16-18 på vardagar, rekommendationen börjar gälla den sjunde januari. Den 8 januari kommer nytt beslut om att

butiker och köpcentrum tvingas begränsa antalet kunder och annars riskerar stängning. Den 20 januari rekommenderar Folkhälsomyndigheten att gymnasieskolor börjar återgå till normal undervisning på plats. 26 februari kommer nästa beslut som innebär att serveringsställen som inte har en egen ingång, som till exempel ligger i ett köpcentrum, enbart ska tillåta en person per sällskap. Vidare ska nu enbart elitidrott ha tävlingar. Den 25 mars införs nya regler för museer, konserthallar, nöjesparker, djurparker och temaparker för att begränsa smittspridningen. Dessa medför bland annat maximalt antal besökare. Från och med första juli lättar regeringen på restriktionerna kring allmänna sammankomster. Det är nu tillåtet med upp till 50 personer inomhus, 300 inomhus sittande, 600 utomhus och 3000 sittande utomhus. Den 29 september tas rekommendationerna och föreskrifter mot verksamheter bort medan rekommendationer om vaccinering och att stanna hemma vid symptom samt testa sig förblir (Folkhälsomyndigheten 2021b). Den första december införs vaccinationspass för evenemang inomhus med fler än 100 deltagare. Används vaccinationsbevis krävs inte samma smittskyddsåtgärder som krävs för evenemang med tillträde för ovaccinerade (Regeringen 2021) I december kom även vidare åtgärder för att bromsa spridningen av den nya omikronvarianten. Sedan den 23 december gäller att enbart sittande gäster är tillåtna på serveringsställen inomhus samt att allmänna sammankomster inomhus med fler än 20 deltagare nu enbart tillåts med sittande publik. För evenemang utan vaccinationsbevis tillkommer fler åtgärder. Vidare krävs för evenemang med fler än 500 personer vaccinationsbevis, avstånd mellan sällskap och det får inte vara fler än 8 personer i varje sällskap (Folkhälsomyndigheten 2021c).

Sverige har hittills i pandemin haft över 1,3 miljoner rapporterade fall av covid-19 varav 15 310 har avlidit, det är över 1500 avlidna per miljon invånare och därmed något fler än Tyskland har haft per miljon invånare. 72,6 procent av befolkningen är dubbelt vaccinerade, detta är något mer än i Tyskland, Dock har enbart 29,7 procent av den svenska befolkningen fått sin tredje dos och därmed betydligt mindre än de 46,2 procent i Tyskland (Folkhälsomyndigheten 2022)

3. Syfte & frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur media i Sverige och Tyskland rapporterar om vaccineringen mot covid-19 och framförallt om personer som väljer att inte vaccinera sig. Med hjälp av gestaltningsteorin är målet med undersökningen att visa hur det rapporteras i respektive land om ovaccinerade.

Med detta syfte i åtanke blir uppsatsens frågeställningar följande:

RQ1. I vilket omfång har det skrivits om ovaccinerade mot covid-19 i Tyskland respektive Sverige i de utvalda tidningarna?

RQ2. Hur förändras omfånget över tid i de utvalda tidningarna i Tyskland respektive Sverige?

RQ3. Hur gestaltas rapporteringen om ovaccinerade mot covid-19 i Tyskland respektive Sverige i de utvalda tidningarna? Vilka frames är framstående?

4. Tidigare forskning

I denna del av uppsatsen beskrivs existerande forskning kring temat för att beskriva forskningsområdet och vad denna studie kan tillföra till området.

De flesta studier på området är antingen medicinska studier kring pandemier och delvis om vaccinstånd eller så är det studier om medias roll i pandemier. Det finns däremot inte så många studier om just medias gestaltning av ovaccinerade.

Journalistik och pandemi

En studie från 2013 som publicerades i *European Journal of Communication* Vol. 28 Issue 4 studerade medias rapportering om H1N1 pandemin, också kallad för svininfluensan i Nederländerna. Metoderna som har använts är en kombination av kvalitativ och kvantitativ innehållsanalys av artiklar från de största tidningarna i Nederländerna och tre tv-program. I studien delas pandemin upp i tre tidsperioder. Den första är en alarmistisk de första två veckorna efter virusets första utbrott i Mexico. Denna tidsperiod domineras enligt Vasterman & Ruigrok av alarmistisk kommunikation i form av räkningar av möjliga antal dödsfall som kan komma och jämförelser med spanska sjukan då miljoner människor dog världen över. Den andra tidsperioden är den som Vasterman & Ruigrok kallar för "preparatory stage" det vill säga den "förberedande perioden". Denna tidsperiod var relativt lång (början på maj till slutet av oktober) och kännetecknades av att det tog lång tid i Nederländerna för utbrottet att bli till en epidemi. Från en rätt alarmistisk ton i början av denna tidsperiod beroende på den officiella deklARATIONEN som pandemin av WHO så blev rapporteringen mindre och mindre allvarlig och i slutet av denna tidsperiod sågs svininfluensan som relativt harmlös. Den tredje och sista tidsperioden var den tiden då svininfluensan blev till en epidemi i Nederländerna. Denna tidsperiod betecknas som kris i studien och blev återigen mer alarmistisk efter att tre barn dog inom kort tid av svininfluensan i landet. Stort fokus blev också befolkningens större rädsla inför sjukdomen. I december avtog antalet infekterade snabbt och därmed även rapporteringen. Studien kommer dessutom fram till att medias alarmistiska ton till stor del smmanföll med experters och myndigheters uttalande som också varit alarmistiska (Vasterman & Ruigrok, 2013).

En annan stor studie om rapporteringen kring svininfluensan i svenska medier gjordes 2010. Själva undersökningen utgörs av tre delar. En kvantitativ innehållsanalys av medias rapportering mellan april och december 2009, intervjuer med myndighetsrepresentanter och

en enkät med 3000 slumpmässigt utvalda personer. Ghersetti & Odén kommer i studien fram till att en övervägande del av rapporteringen var alarmistisk. Rapporteringen gick dessutom att dela in i två dominerande teman. Det första är hanterandet av pandemin tex hur befolkningen kan undvika smittning medan det andra temat är viruset i sig. Hur många har smittats? Hur sprider sig viruset? etc. Utöver detta kritiserar Ghersetti & Odén media för att inte ha gjort sitt jobb som kritisk granskare av myndigheter, organisationer och företag. (Ghersetti & Odén 2010, s.136-138)

Ytterligare en studie om svininfluensan 2009 med delvis samma författare publicerades i *journalism studies* vol.17 issue 8 från december 2016. Denna studie tittar närmare på medierapporteringen i Sverige, Storbritannien och Italien. Studiens huvudsakliga undersökningen är en kvantitativ innehållsanalys och det ingick artiklar från fyra olika tidningar per land varav en var en lokal tidning och tre var rikstäckande. Totalt analyserades 789 Artiklar från Italien, 654 från Sverige och 940 från Storbritannien. Studien kan delas in i fyra olika delar där den första tittar på omfånget över tidsperioden, den andra delen tittar på dominerande teman inom rapporteringen, den tredje undersöker aktörers förekomst i artiklarna och den fjärde undersöker olika frames i rapporteringen. Studien kom i stort fram till att den svenska rapporteringen var dominerat av ”teknisk” rapportering medan rapporteringen i Storbritannien och Italien hade ett större fokus på politiken och ansvarutkrävande. I Italien och Storbritannien var de dominerade teman fokuserade på politik och politiska aktörer som ministrar och regeringsmedlemmar var oftast i centrum medan det i Sverige var ”Healthcare and other authorities” som inkluderar institutioner som folkhälsovården samt statsepidemiologen Anders Tegnell och det dominerande temat var vaccinationen. Vidare var även beskrivningar av pandemin mer vanlig i Sverige medan smittade och döda såsom tagna åtgärder var mer dominant i italienska och brittiska rapporteringen än i den svenska. Författarna diskuterar sedan att detta beror på att den starka partikopplingen av journalistiken i Sverige har ersatts av professionalitetsideal och att politiska aktörer som regeringen därför inte spelade någon stor roll i rapporteringen, i stället var det ansvariga inom folkhälsomyndigheten som fick mest plats i rapporteringen. Detta förklarar författarna med att svenska myndigheter har en svagare koppling till politiken och därav agerar mer självständigt och att därav personerna som var ansvariga för att hantera pandemin inte var del av politisk debatt och därav fick ett större förtroende. Vidare förklaring som författarna nämner är också det faktum att Sverige efter tidigare kriser hade skapat myndigheten för samhällsskydd och beredskap som har som en av sina huvuduppgifter att just

förbereda ansvariga för kriser som denna (Cornia, Ghersetti, Mancini & Odén 2016, s.1035-1045)

Rapportering om Ovaccinerade

Även om antalet studier om rapportering om ovaccinerade är begränsad så hittades en studie på detta område. Det är en studie från Australien från 2021. Det som undersöktes i studien var den påverkan som begreppet antivaxxer har haft i australisk media. Court et al. bygger upp sin studie genom att undersöka sex olika frames förekommande i australisk media mellan 2008-2018. Studien undersöker sedan om begreppet antivaxxers förekomst har ändrat hur frekvent användningen av dessa frames har varit. De sex gestaltningarna som används i studien är: 1. Avvikande (Deviant) och bör bestraffas 2. Ignoranta, irrationella, felinformerade 3. Omtänksamma, kritiskt tänkande 4. Saknar och behöver tillgång till vaccinet. 5. Sårbara, behöver skyddas 6. Egoistiska som måste inse att de inte är något speciellt. Resultatet som författarna kommer fram till är att personer som inte vaccinerar sig oftare framställs som kritiskt tänkande eller att de saknar tillgång till vaccin när begrepp som "anti-vaxxer" inte används medan de framställs mer negativt som exempelvis egoistiska eller ignoranta om begreppet kom till användning. Vidare kommer studien fram till att ovaccinerade barn delvis får sociala problem och stängs ut från sociala situationer. Dessutom menar studiens författare att begreppet antivaxxare gjort att alla som väljer att inte vaccinera sina barn dras över en kam och ses som antivaxxare oavsett anledningen bakom valet att inte vaccinera sina barn (Court et al. 2021).

Covid-19

I oktober 2021 publicerade Max-Planck-Institutet en studie om ovaccinerade mot covid-19 i åldersgruppen 50 och över och varför dessa valt att inte vaccinera sig. För detta gjordes en survey med runt 47.000 personer i 27 europeiska länder samt Israel. Studien visade att den östeuropeiska vaccinviljan var tydligt lägre än i resten av Europa samt att 45 procent av befolkningen inte vill vaccinera sig medan 33 procent ännu var osäkra. Vidare visade studien att personer med låg socioekonomisk status, det vill säga personer med låg inkomst och personer med sämre utbildning, i större utsträckning är ovaccinerade. Även åldern spelade en roll då personer mellan 50 och 65 oftare var ovaccinerade än personer över 65 (Bergmann et al. 2021, s.5–11)

5. Teori

Dagordningsteorin ("agenda setting") och gestaltningsteorin ("framing theory")

Dagordningsteorin utgår ifrån vilka nyheter tidningarna väljer att rapportera om och vilka som inte väljs. Tidigare studier har visat att de sakfrågor som media haft på sin dagordning även överensstämde till stor del med det som befolkningen tyckte var viktiga frågor. Medias val av sakfrågor har alltså en stor påverkan på vilka frågor som bedöms viktiga inom befolkningen (Shehata 2009, s.338). Detta är förstås relevant även för denna uppsats. Om tidningarna lägger ett stort fokus på ovaccinerade inom covid-19 pandemin så blir detta därav troligen även ett viktigt tema inom befolkningen. Till skillnad från dagordningsteorin som utgår ifrån vad som rapporteras så handlar gestaltningsteorin om hur sakfrågor framställs i media, det vill säga hur media gestaltar olika frågor (Shehata 2009, s.342). I denna uppsats kommer gestaltningsteorin användas för att undersöka hur media i Tyskland och Sverige gestaltar ovaccinerade mot covid-19. Gestaltningsteorin utgår ifrån att det finns olika gestaltningar som journalistiken använder sig av när de framställer olika teman. Några är mer framstående inom journalistiken än andra. Det första är en konfliktgestaltning (conflict frame) där flera aktörer ställs mot varandra och det gestaltas en konflikt mellan flera parter. En annan är ekonomiska konsekvenser, det vill säga en gestaltning som fokuserar på finansiella följder, framför allt inom politisk journalistik är detta en vanligt förekommande gestaltningsform. Till sist nämner Shehata även en tredje "frame" nämligen "politiska spel eller strategi"-gestaltningen där politik läggs fram som ett spel om befolkningens röster eller förtroende. (Shehata 2009, s.343-344).

Agenda setting kan tänkas vara en form av första steg innan gestaltningen. Där formuleras problem som bedöms vara av nyhetsintresse för befolkningen. Frames formar publikens syn genom att ideér lyfts eller framställs som viktiga och påverkar på så sätt publikens tankar och känslor enligt Robert Entman.

"Framing works to shape and alter audience members' interpretations and preferences through priming. That is, frames introduce or raise the salience or apparent importance of certain

ideas, activating schemas that encourage target audiences to think, feel, and decide in a particular way." (Entman 2007, s.164).

Sedan lyfter Entman att framing även kan användas strategiskt för att lyfta problem och få igenom en policy. Genom framing kan politiska aktörer forma texter för att påverka människors syn.

"Elites presumably care about what people think because they want them to behave in certain ways, supporting or at least tolerating elite activities. [...] Because the best succinct definition of power is the ability to get others to do what one wants (Nagel, 1975), "telling people what to think about" is how one exerts political influence in noncoercive political systems (and to a lesser extent in coercive ones). And it is through framing that political actors shape the texts that influence or prime the agendas and considerations that people think about."
(Entman 2007, s.164-166)

Vidare utgår Entman ifrån att det finns vinklade artiklar, och att objektiv nyhetsrapportering inte kan garanteras och nämner att vinklad rapportering där en av två konkurrerande frames framhävs mer inte är sällan.

"Mainstream news organizations contend that they treat competing frames equivalently, ensuring that their reports do not slant. Yet, political actors constantly (and strategically) complain that the media favor their opponents. It seems reasonable to hypothesize that these elites might sometimes have it right: They or their opponents do often succeed in imposing slant on mainstream media reports. Slanted news is not, as journalists tend to insist, the rare exception."
(Entmann 2007, s.164-166)

Vilka frames som media väljer ut beror både på journalisters individuella handlande och också en systematisk komponent som är beroende av systemets oftast oskrivna normer och regler.

"The media's decision biases operate within the minds of individual journalists and within the processes of journalistic institutions, embodied in (generally unstated) rules and norms that guide their processing of information and influence the framing of media text." (Entman 2007, s.166-167)

Journalister har enligt Entman dessutom en tendens att vinkla åt sidan som framstår som mäktigast, populärast och enad.

"Because facts rarely speak for themselves, strategic actors must deploy such assets as charisma, a delicate balance of intimidation and flattery, and rhetorical proficiency to promote favored framing. Journalists' responses to these blandishments emerge most importantly from the evaluative standards they apply to actors playing the political game and from the production norms encouraged

by market competition. The former include a tendency to slant news favorably toward the side regarded as most powerful, popular, and unified. "

(Entmann 2007, s.166–167)

Comparing media systems. Three Models of Media and Politics (Hallin & Mancini 2004)

Hallin & Mancini delar i „Comparing media systems” in världens medier i tre olika modeller. En Sydeuropeisk modell med Frankrike, Grekland, Italien, Portugal och Spanien, en nordeuropeisk modell med Österrike, Belgien, Danmark, Finland, Tyskland, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz och en liberal/nord-atlantisk modell med Storbritannien, USA, Kanada och Irland. Dessa skiljer sig åt genom att statens roll varierar mellan systemen, olika grad av professionalisering, tidningsindsutrin och förhållandet till politiken (Hallin & Mancini 2004, s.67).

Sverige och Tyskland delas som nämnt in i samma modell. Dock finns det skillnader även mellan den tyska och svenska modellen. Tyska journalister har till exempel en tendens att rapportera med egna ideer och en vilja att påverka vad tittarna eller läsarna tycker. Av de svenska journalisterna däremot svarade i en survey enbart 38 procent att de tycker det är viktigt att ha ett budskap av värderingar och idéer, medan det var 71 procent i Tyskland (Hallin & Mancini 2004 s.180). Därtill kommer sedan att det tyska mediasystemet är uppbyggt på så sätt att det har en relativt stark koppling till politiska partier då den baseras på politisk representation. Den skandinaviska, och även svenska, modellen däremot har en stark professionalisering som bygger på att journalistiken ifrågasätter och kontrollerar staten. Media ses som opolitisk och viktig för hela samhället (Hallin & Mancini 2004, s. 168-169).

6. Metod & material

6.1 Metod

Studien genomförs som en kvantitativ innehållsanalys med artiklar från Tyskland och Sverige för att hitta skillnader och likheter i rapporteringen.

Kvantitativ innehållsanalys går ut på att innehållet som undersöks kvantifieras, det vill säga görs till siffror som går att räkna ihop. Därav är frekvens, det vill säga hur ofta något

förekommer, en av de viktigaste kännetecknen inom kvantitativ forskning. Metoden för med sig två viktiga fördelar. Det är oberoende av forskarens tolkningar och går således att upprepa även av andra forskare och det går att använda för stora mängder data och är därför utmärkt för jämförelser och för att kunna generalisera resultat. För att en kvantitativ innehållsanalys ska vara objektiv och oberoende av forskaren måste urvalet vara slumpartat, det vill säga alla artiklar inom de valda variablerna måste ha samma chans att komma med i undersökningen och kriterierna för analysen av artiklarna måste vara samma för varje artikel (Karlsson & Johansson, s.172).

6.2 Tidningsurval

Tidningarna som användes i studien är Aftonbladet och Svenska Dagbladet från Sverige och Die Zeit och Die Welt från Tyskland. Detta urval gjordes då Aftonbladet som socialdemokratisk och Zeit Online som vänster-liberal tidning har liknande politisk riktning precis som de två konservativ-liberala Welt och SvD. Detta medför två väsentliga fördelar. Den första är att den politiska riktningen för tidningen inte kommer vara avgörande för resultaten studien kommer ha för respektive land och den andra fördelen är att det kommer gå att jämföra mellan olika politiska riktningar i samma land respektive samma politiska riktning i olika länder.

6.3 Artikelurval

För studien valdes ett fokus enbart på webbartiklar för att göra jämförelsen enklare och för att dagens journalistik till stor del sker online. Artiklarna som kom med i studien valdes ut med hjälp av en slumpgenerator på internet så att varje artikel får samma möjlighet att komma med i studien. För detta användes webbsidan random.org. Det slumpmässiga urvalet skedde inom den utvalda tidsperioden. En översikt över när de utvalda artiklarna publicerades finns som bilaga. Korta notiser, artiklar där enbart något eller några av sökorden nämns utan en faktisk koppling till ovaccinerade mot covid-19 eller artiklar som inte kunde kategoriseras inom de applicerade gestaltningarna sorterades bort och det slumpades fram en ny artikel. Urvalet av artiklarna består av sammanlagt 100 Artiklar där 25 från varje tidning kom med i undersökningen. Begränsningen till 100 Artiklar gjordes då det ansågs som en bra begränsning för studien inom den tidsram som fanns för denna C-uppsats.

6.4 Undersökta Frames

De gestaltningar som kommer undersökas i studien valdes ut på grund av olika anledningar. Delvis bygger de på de frames som användes i den tidigare nämnda studien från Australien

men främst byggs urvalet på kontrollstudier med ett fåtal artiklar där vissa gestaltningar har varit återkommande i respektive land och tidning. Med detta i åtanke har följande 9 frames tagits fram som mest framstående inom rapporteringen:

Frame 1: Icke-Solidariska

En vanlig frame var att ovaccinerade ansågs vara osolidariska mot andra grupper och människor i samhället. Till denna frame räknades beskrivningar av ovaccinerade som osolidariska direkt samt indirekta beskrivningar som att ovaccinerade inte tar sitt ansvar för samhället, beskrivningar som egoistiska eller liknande.

Frame 2: Drivare av pandemin

Den andra ramen är beskrivningen av ovaccinerade som drivare av pandemin. Till detta räknas artiklar där det beskrivs att ovaccinerade håller pandemin vid liv eller att pandemin hade varit över om alla skulle varit vaccinerade.

Frame 3: Riskerar andras liv

Den tredje ramen är beskrivningen av ovaccinerade som risk för samhället och andras liv. Denna frame omfattar allt från att ovaccinerade riskerar andras liv till jämförelser med terrorister eller andra radikala grupper och kriminella samt krav på bestraffningar av ovaccinerade.

Frame 4: Irrationella och ovetenskapliga

Den fjärde ramen innebär en gestaltning av ovaccinerade som irrationella och ovetenskapliga människor. Denna frame innehåller även beskrivningen av ovaccinerade som konspirationsteoretiker, vanligen förekommande med koppling till Querdenker-rörelsen i Tyskland, liksom beskrivningen av ovaccinerade med begrepp som vaccinationsmotståndare, vaccinationsvägrare eller vaccinations skeptiker.

Frame 5: Större risk att smitta, bli smittad och få svår sjukdom

Denna frame innebär beskrivningen av ovaccinerade som personer som utsätter sig själva för en större risk att bli smittade och att bli svårt sjuka samt att ovaccinerade har en större risk att smitta andra. Denna gestaltning är mer neutral än andra gestaltningar.

Frame 6: Kritiska med andra åsikter som bör respekteras

Den sjätte ramen innebär en beskrivning av ovaccinerade som kritiskt tänkande medborgare som kommit fram till en annan bedömning kring vaccinet och som personer vars åsikter måste respekteras och accepteras.

Frame 7: Saknar tillgång till vaccinet

Denna gestaltning innebär att ovaccinerade beskrivs som personer som saknar tillgång till vaccinet eller inte nås av staten med nuvarande vaccinationskampanj. Denna frame innehåller artiklar som beskriver ovaccinerade som personer som måste övertygas av staten och inte gjort det ännu och artiklar som kräver mer specifika kampanjer för vaccinering för att nå den ovaccinerade delen av befolkningen.

Frame 8: Borde tvingas till vaccinering

Denna frame innehåller artiklar med krav på eller argumentering för obligatorisk vaccinering. Ovaccinerade gestaltas som personer som inte går att övertyga med argument eller vaccinationskampanjer utan nås enbart genom tvång till vaccination.

Frame 9: Behöver pressas till vaccinering

Denna frame innehåller artiklar som beskriver ovaccinerade som personer som behöver pressas till vaccination. Denna frame innehåller direkta krav på en större press på ovaccinerade samt begränsningar för ovaccinerades grundläggande rättigheter genom hårda restriktioner för ovaccinerade med syfte att detta mer eller mindre ska tvinga ovaccinerade personer att vaccinera sig. Kan beskrivas som en något mildare form av vaccinationstvång där det inte är förbjudet att vara ovaccinerad men livet görs svårare för ovaccinerade genom att utesluta dem från delar av samhället.

6.5 Avgränsning

Avgränsningen för denna studie är att den begränsas till svenska och tyska artiklar från Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Die Zeit och Die Welt. Vidare har studien avgränsat tidsperioden till året 2021 från den 1 januari till den 15 december. Detta gjordes då vaccineringen mot covid-19 kom igång i början på året i båda länderna och den 15 december var datumet då studien slutligen genomfördes.

6.6 Kodinstruktioner och operationalisering²

² Kodschema finns som bilaga

För att göra studien genomförbar gjordes det en kodbok som följdes vid genomförandet av studien. Analysenheten var tidningsartiklar, mer specifikt webbartiklar. Variablerna för studien blev rubrik för att enkelt hitta artiklar för senare användning i studien, huvudmaterialtyp med tillhörande variabelvärden nyhetsartikel med kod 1, ledare med kod 2 och debatt med kod 3 för att hitta möjliga kopplingar och sedan kunna bestämma ifall en viss sort artikel behöver sorteras bort, datum för att möjligen koppla resultaten till publiceringsdatumet i en senare analys, medium med variabelvärdena Die Welt, Die Zeit, Aftonbladet och Svenska Dagbladet och de nio olika gestaltningarna det vill säga icke-solidariska, drivare av pandemin, riskerar andras liv, irrationella, större risk att smitta och bli smittade, kritisk tänkande, har ingen tillgång, borde tvingas till vaccinering och borde pressas till vaccinering med variabelvärdena nej eller ja och 0 eller 1 som kod. Att dessa valdes formulerade som ja eller nej var för att möjliggöra flera gestaltningar i samma artikel och för att göra det enkelt att bestämma om en gestaltning förekommit eller inte. I själva studien användes sedan inte huvudmaterialtypen för någon analys då antalet debattartiklar och ledare inte var högt nog för att kunna dra några slutsatser ifrån dessa.

För att hitta artiklarna i retriever research användes följande sökord för den svenska delen av studien: Ovaccinerad OR Ovaccinerade OR Vaccinmotståndare OR Vaccinskeptiker OR Vaccinskeptisk och följande ord för den tyska delen av studien: Ungeimpfte OR Ungeimpft OR Impfverweigerer OR Impfgegner OR Impfskepsis OR Impfskeptiker. Det är till övervägande del samma sökord i båda språken för att få fram liknande resultat. Dock användes i tyska både ordet "Impfverweigerer" och "Impfgegner" då båda används synonymt för ordet "Vaccinmotståndare". För svenska delen av studien hade också ordet vaccinvägrare kunnat användas men detta valdes bort då det saknar relevans och det enbart hade blivit någon enstaka artikel mer i sökningen.

6.7 Reliabilitet och Variabilitet

För att säkerställa en studies variabilitet och reliabilitet görs vanligtvis en kodbok som operationaliserar det som ska undersökas, vilket stärker studiens variabilitet, och pilotstudier samt interkodarreliabilitetstest genomförs för att stärka studiens reliabilitet (Karlsson & Johansson, s. 185). Även denna studie har använt sig av en kodbok som nämns ovan i 6.6 samt i bilaga 1. Däremot har ett interkodarreliabilitetstest inte genomförts. Detta har anledningen att ett sådant test hade krävt en annan kodare med språkkunskaper i både tyska och svenska. För att ändå säkerställa en hög reliabilitet har pilotstudier genomförts med

materialet och kodboken har anpassats utefter resultaten på dessa studier. Detta ledde till att fler frames kom med efter en första kodning med ett mindre antal frames. Vidare har de frames som undersöks i studien brutits ner så mycket som möjligt (se 6.4) för att simplificera kodningen och lämna så lite utrymme som möjligt för kodarens egna värderingar att flyta in i kodningen.

6.8 Metodkritik

Ett problem med studien är den begränsade mängden artiklar. Då det enbart varit 100 artiklar och enbart 25 per tidning kan enskilda artiklar ha en relativt stor påverkan. Vidare hade ett större antal tidningar gjort studien mer betydelsefull. Med enbart två tidningar per land kan slutsatser vara påverkade av tidningen snarare än det land som tidningen kommer ifrån, inom ramen för en c-uppsats valdes ändå att genomföra studien med en mindre mängd artiklar och tidningar för att omfånget av en c-uppsats är begränsad och tidsramen inte hade tillåtit en större studie med flera hundra eller tusen artiklar. För mer generaliserbara resultat hade detta dock varit nödvändigt. Vidare fanns det av Die Welt över 5000 artiklar medan Die Zeit enbart hade 131. Detta innebär att varje artikel i Die Zeit hade betydligt större chans att komma med i undersökningen än artiklarna i Die Welt. Studien genomfördes dock ändå på detta sätt för att ha lika många artiklar från varje tidning då en studie med olika antal artiklar från olika tidningar hade påverkat resultatet på ett ännu mer betydande sätt.

Dessutom kan retriever research som plattform också ha påverkat resultatet. Om artiklar möjligtvis inte kommit med på plattformen kan det ha en påverkan på resultatet, utan plattformen hade studien dock blivit svår att genomföra då inga alternativa databaser hittades och andra databaser hade kunnat haft liknande problem.

Till sist har också valet av sökord haft en påverkan på resultatet, möjligen kan relevanta sökord ha glömts bort, dessa sökord valdes dock ut efter flera kontrollsökningar för att testa relevans och det kommer alltid finnas en risk att det vid dessa kontrollsökningar glömdes bort relevanta ord.

7. Resultat

I denna del av arbetet presenteras studiens resultat. Resultatet är uppdelat i olika delar. I resultatets inledande del kommer totala omfånget artiklar för de olika länderna och tidningarna att presenteras. Den andra delen av studien går sedan in på artiklarnas framing, här undersöks artiklarna som slumpats fram i urvalet (se 6.3). Båda delarna kommer innehålla resultat för varje land samt en jämförelse mellan länderna.

7.1 Omfång

Till att börja med kommer det i det följande att presenteras omfånget på artiklarna som kommit upp med de valda sökorden på plattformen retriever research, uppdelat efter land och medium. Vidare kommer det undersökas hur antalet artiklar har förändrats över tid på en tidslinje. Till sist kommer det att genomföras en jämförelse mellan länderna för att se om resultaten skiljer sig åt. Detta för att svara på RQ1 och RQ2 gällande omfånget.

7.1.1 Tyskland

RQ1. I vilket omfång har det skrivits om ovaccinerade mot covid-19 i Tyskland i de utvalda tidningarna?

Die Welt	5 283
Die Zeit	131

Bild1: Antalet artiklar i de två tyska tidningarna. Källa: Retriever Research, egen skärmdump.

Till att börja med har vi den tyska delen av studien. Sammanlagt var det 5414 artiklar i de två tyska tidningarna. Här måste det dock anmärkas att fördelningen varit väldigt ojämn som det går att se på bilden ovan. Tidningen ”Die Welt” hade ett klart större fokus på ovaccinerade och utgjorde en stor majoritet av de tyska artiklarna med 5283. ”Die Zeit” däremot hade enbart 131 artiklar där sökorden förekom. En vidare anmärkning som bör göras är att en inte oväsentlig del av artiklarna i ”Die Welt” består av ”livetickers” som uppdaterades över loppet av flera timmer där varje enskild ny uppdatering räknades som en egen artikel i databasen. Detta gick tyvärr inte att motverka på något vis i retriever.

RQ2. Hur förändras omfånget över tid i de utvalda tidningarna i Tyskland?

Den andra delen av resultatet handlar om sökningens resultat utefter den månad artiklarna publicerades. Som det går att se i diagrammet nedan så går det att se en tydlig uppgång av

artiklar i andra halvan av året. Vi ser en första uppgång i maj med dubbelt så många artiklar som månaden innan. Liknande uppgångar går det att se i juli, augusti och den starkaste uppgången i november månad. I allmänhet blev det ett större antal artiklar ju längre året gick, med undantag för en liten nedgång i september och oktober. December månad som bara har gått 15 dagar vid studiens genomförande ser ut att vara på liknande nivå som november med 665 artiklar efter bara halva månadens gång.

Bild2: Utvecklingen av antalet artiklar i de två tyska tidningarna över tid. Källa: Retriever research, eget diagram i Excel.

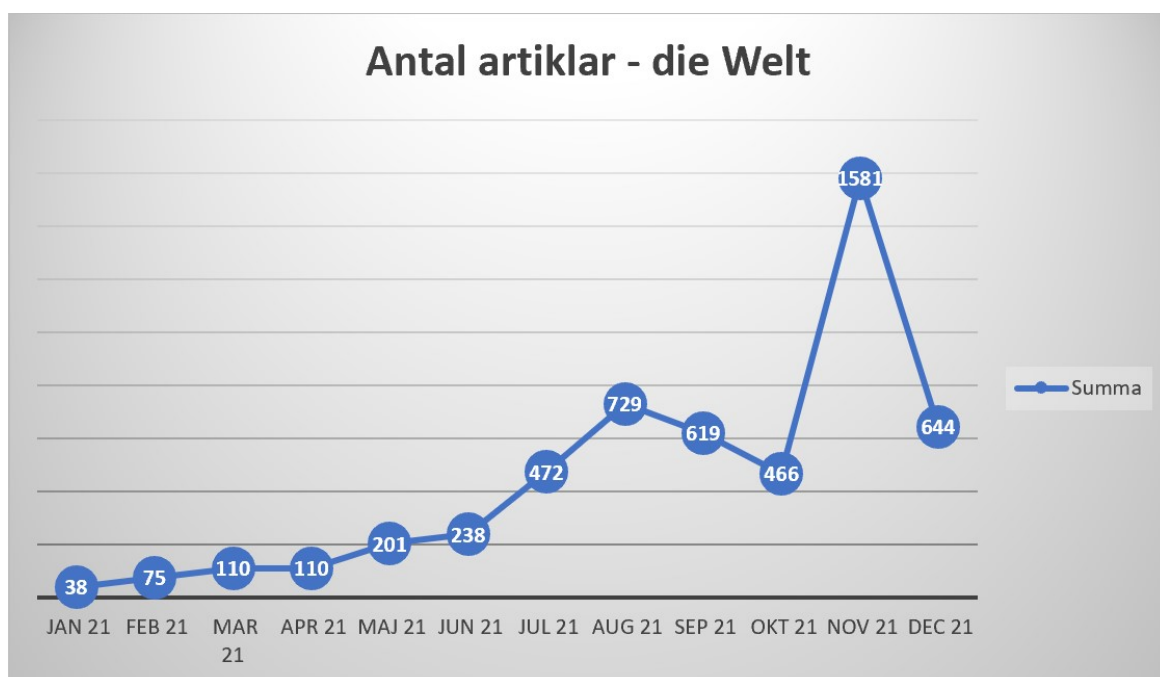
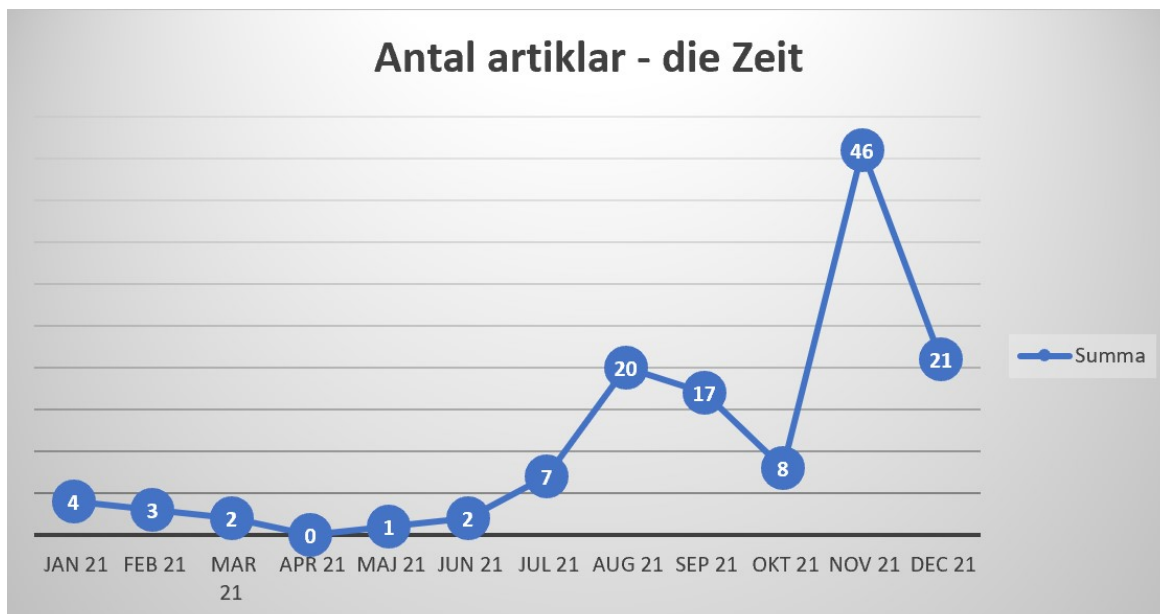

Bild3: Utvecklingen av antalet artiklar i die Zeit & Bild4: Utvecklingen av antalet artiklar i die Welt.

Källa: Retriever research, egna diagram i Excel

Ovan ser vi utvecklingen av artiklarna i de två tyska tidningarna under varandra. Det finns en tydlig koppling mellan tidningarna. Diagrammen ser nästintill snarlika ut, med enbart små skillnader.

7.1.2 Sverige

RQ1. I vilket omfång har det skrivits om ovaccinerade mot covid-19 i Sverige i de utvalda tidningarna?

Aftonbladet	450	Svenska Dagbladet Pre...	456
Aftonbladet Plus	17	Svenska Dagbladet	48

Bild7: Antalet artiklar i de svenska tidningarna. Källa retriever research, egen skärmdump³

Till skillnad från de tyska tidningarna är fördelningen av artiklarna per tidning betydligt jämnare. Aftonbladet utgjorde 467 av artiklarna, medan det i Svenska Dagbladet var 504 artiklar.

RQ2. Hur förändras omfånget över tid i de utvalda tidningarna i Sverige?

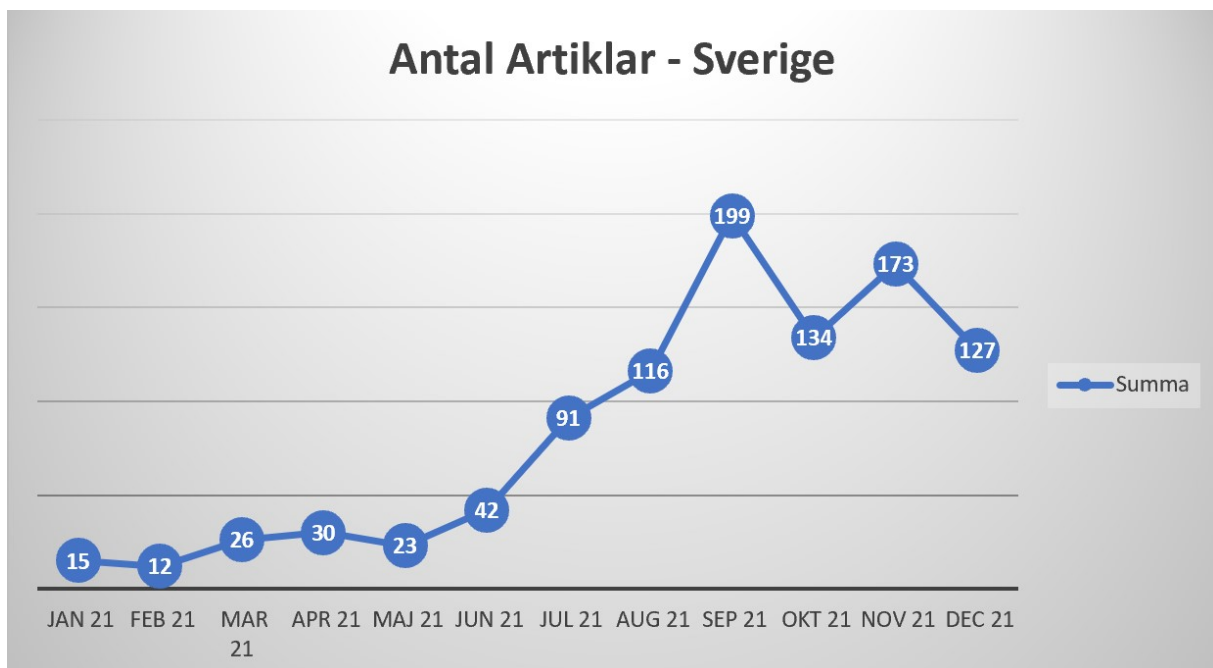

Bild4: Utvecklingen av antalet artiklar i de två svenska tidningarna över tid. Källa: Retriever research, eget diagram i Excel.

Likt Tyskland ökade även artiklarna i de svenska tidningarna under året. Den första större ökningen sker från februari till mars och vidare ökningar sker i juni, juli, augusti, september och november och likt de tyska tidningarna ser vi även här i diagrammet ovan att det i december månad ser ut att bli minst lika många artiklar, till och med en relativt stor ökning verkar trolig. Emot trenden går oktober då talen gått ner i jämförelse med månaden innan.

³ För de svenska tidningarna listas plusartiklar enskilt i retriever. Detta är enbart en visuell skillnad då plusartiklarna är inräknade även i de tyska artiklarna, de listas dock inte enskilt.

Månaden med flest artiklar är september. Det går att se en klar trend mot fler artiklar i andra halvåret i jämförelse med första. Här har vi 840 av artiklarna mellan sista juli och mitten av december medan det enbart var 148 artiklar mellan första januari och sista juni.

Det går tydligt att se övervikten av artiklar i slutet av året och den korta nedgången i oktober.

Aftonbladet & SvD

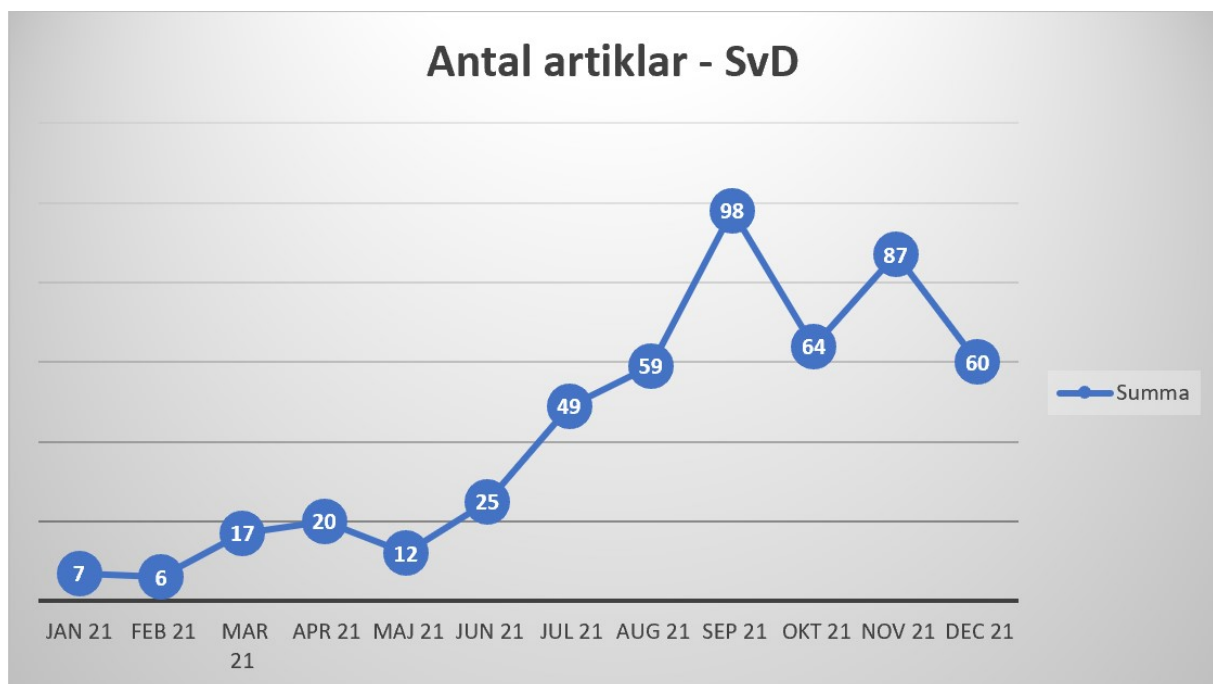

Bild5: Utvecklingen av antalet artiklar i Aftonbladet & Bild6: Utvecklingen av antalet artiklar i SvD.

Källa: Retriever research, eget diagram i Excel

Även i jämförelsen av de svenska tidningarna ser vi stora likheter mellan tidningarna. Diagrammen för antalet artiklar i Aftonbladet och i SvD ser nästintill identiska ut med enbart mindre skillnader.

7.1.3 Jämförelse mellan Sverige och Tyskland

När nu omfånget från Sverige och Tyskland har blivit presenterat ska länderna nu jämföras. Den mest tydliga skillnaden mellan länderna är antalet artiklar då det är över 5000 tyska artiklar och under 1000 i de svenska tidningarna. Detta bör dock inte övervärderas då det är så stor skillnad mellan de tyska tidningarna. Die Welt sticker ut med över 5000 artiklar medan Die Zeit enbart har 131 artiklar och därmed betydligt mindre än de två svenska tidningarna. Båda tyska tidningarna skiljer sig därmed åt från Aftonbladet och SvD där skillnaden mellan tidningarna är minimal. En annan stor skillnad mellan länderna är månaderna september och november. September är månaden med flest artiklar i de svenska tidningarna medan november har flest artiklar inom de tyska medierna. Båda länderna har däremot relativt liknande förlopp med ett betydligt större antal artiklar i andra årshälften av 2021 än i första. Detta var förväntat då vaccinet blev tillgängligt till alla vuxna först i andra halvan av året. Vidare ser båda en stor nedgång av antalet artiklar i oktober.

7.2 Frames

RQ3. Hur gestaltas rapporteringen om ovaccinerade mot covid-19 i Tyskland respektive Sverige i de utvalda tidningarna? Vilka frames är framstående?

I denna del visas de nio olika gestaltningarna, frames, som hittades i artiklarna och hur ofta de förekom i de olika länderna och tidningarna.

Frame	Antal artiklar med denna frame i Tyskland	Motsvarighet i procent	Antal artiklar med denna frame i Sverige	Motsvarighet i procent	Totalt antal artiklar med denna frame	Motsvarighet i procent
Icke-solidariska	12	24%	1	2%	13	13%
Drivare av pandemin	13	26%	11	22%	24	24%
Riskerar andras liv	14	28%	2	4%	16	16%

Irrationella och ovetenskapliga	24	48%	7	14%	31	31%
Större risk	7	14%	24	48%	31	31%
Kritiska med andra åsikter	7	14%	9	18%	16	16%
Saknar tillgång	11	22%	9	18%	20	20%
Borde tvingas	7	14%	3	6%	10	10%
Borde pressas	26	52%	11	22%	37	37%
Summa Artiklar	N=50 Artiklar		N=50 Artiklar		N=100 Artiklar	

Bild7: Tabell över antal artiklar med varje frame i alla undersökta tidningarna Källa: Egen undersökning

Som vi ser i tabellen ovan var de vanligaste gestaltningarna totalt att ovaccinerade borde pressas till vaccinering som var med i 37 procent av alla artiklar, av ovaccinerade som irrationella och ovetenskapliga och att ovaccinerade har en större risk att smittas och smitta andra som båda fanns med i 31 procent av artiklarna. Den minst vanliga av de undersökta gestaltningarna var att ovaccinerade borde tvingas till vaccinering. Den fanns med i enbart 10 procent av artiklarna som undersöktes. Gestaltningarna skulle kunna sammanfattas som negativa (osolidariska, ovetenskapliga, riskerar andras liv, behöver tvingas eller pressas), neutrala (större risk, drivare av pandemin och saknar tillgång) och positiva (kritiska med andra åsikter). Där ser vi att det fanns 96 negativa, 75 neutrala och 16 positiva gestaltningar.

Tyskland:

De vanligaste gestaltningarna i de tyska tidningarna var att ovaccinerade behöver pressas till vaccinering som fanns i 52 procent av artiklarna och att ovaccinerade beskrevs som irrationella och ovetenskapliga som hittades i 48 procent av de tyska artiklarna. Minst vanlig var åt andra sidan att ovaccinerade har större risk att smitta och bli smittade, att ovaccinerade är kritiska med andra åsikter och att ovaccinerade borde tvingas till vaccinering som var med i 14 procent av artiklarna. Av totalt 121 gestaltningar i artiklarna var 83 negativa, 31 neutrala och 7 positiva.

Sverige:

Den vanligaste gestaltningen av ovaccinerade var att ovaccinerade har en större risk att bli smittade och smitta andra med 24 artiklar och därmed i 48 procent av artiklarna. Minst vanlig var gestaltningen av ovaccinerade som icke-solidariska som hittades i enbart en enda artikel

och därmed 2 procent av artiklarna. Av totalt 77 gestaltningar i artiklarna var 24 negativa, 44 neutrala och 9 positiva.

Frame 1: Icke-solidariska

Gestaltningen av ovaccinerade som icke-solidariska var betydligt vanligare i de tyska tidningarna. Den förekom sammanlagt 12 gånger och därmed i 24 procent av artiklarna i tysk media och bara en gång och därmed i 2 procent av artiklarna i svensk media. Nedan följer ett exempel på denna gestaltning ur en artikel från Die Zeit från oktober. Artikeln handlar om den tyska fotbollsspelaren Joshua Kimmich efter att denne hade meddelat i en intervju att han

<p>„Kimmich hat sich immerhin den kritischen Fragen gestellt. Dennoch bleibt es ein unsolidarischer Akt von ihm. Es gibt übrigens sehr viele Menschen, die Angst vor der Impfung hatten und sich trotzdem impfen ließen. Im Sinne der Gemeinschaft.“</p> <p>Joshua Kimmich. Nicht nur Privatsache, Oliver Fritsch, Zeit Online, 24.10. 2021</p>	<p>”Kimmich har åtminstone bemött de kritiska frågorna. Likväl förblir det en osolidarisk handling av honom. Det finns förresten väldigt många människor som var rädda för vaccineringen men ändå vaccinerade sig. För gemenskapen.”</p> <p>Egen översättning</p>
---	---

ännu är ovaccinerad.

Frame 2: Drivare av pandemin

Gestaltningen av ovaccinerade som drivare av pandemin förekom något oftare i de tyska tidningarna men inte väsentligt. Exemplet kommer från en artikel i ”Die Welt” från september där ovaccinerade beskrivs som den drivande faktorn i den pågående pandemin.

„Baden-Württembergs Ministerpräsident Winfried Kretschmann hält bei einem starken Anstieg der covid-19-Patienten in den Kliniken Einschränkungen für Ungeimpfte für unausweichlich.

«Die Nicht-Geimpften sind jetzt natürlich die Träger der Pandemie»

[...] Wenn es bei den Ungeimpften zu hohe Inzidenzen gebe, wirke sich das auf die Krankenhausbelegung aus. Und dann müsse die Politik handeln. «Das hat nichts mit Strafe oder irgendwas durch die Hintertür zu tun, sondern es ist die Erfordernis, die Pandemie im Griff zu behalten. [...]

«Es werden die angesteckt, die nicht geimpft sind»“

Kretschmann: Beschränkungen für Ungeimpfte gerechtfertigt, Die Welt, 03.09.2021

”Baden-Württembergs ministerpresident Winfried Kretschmann tror att inskränkningar för ovaccinerade blir oundvikliga vid starkt stigande antal covid-19 patienter i sjukhusen.

– De ovaccinerade är nu förstås drivare av pandemin.

[...] När det uppstår för höga incidenser bland de ovaccinerade påverkar detta sjukvårdens beläggning. Och då behöver politiken agera.

– Det har inget att göra med bestraffning eller obligatorisk vaccination genom bakvägen, utan det är behovet för att hålla kontrollen över pandemin. [...]

– Det är de som inte är vaccinerade som blir smittade.”

Egen översättning

Frame 3: Riskerar andras liv

Den tredje ramen av ovaccinerade som personer som riskerar andras liv förekom betydligt oftare i tysk media än i svensk media. Detta är tillsammans med icke-solidariska den frame som skiljer sig åt mest mellan länderna. I exemplet nedan ser vi en artikel från ”Die Welt” som publicerades i slutet på augusti där Manne Lucha från die Grüne citeras och yttrar sig om ovaccinerade och de följer det ur hans syn leder till när personer väljer att inte vaccinera sig. Här görs kopplingen mellan valet att inte vaccinera sig och den höga pressen på vården.

„[...] Jeder, der sich nicht impfen lasse, gefährde die gesamtmedizinische Versorgung, sagte er. Herzinfarkte oder Schlaganfälle könnten dann unter Umständen wegen der Überlastung des Personals nicht mehr behandelt werden. «Wir haben es [das Personal] aufgebraucht, wir haben es "verbrannt", um es mal drastisch zu sagen, nur weil manche zu bequem sind, zum Impfen zu gehen», sagte der Grünen-Minister“

Druck auf Impfgegner steigt: schärfere Eingriffe möglich, Die Welt, 31.08.2021

” [...] Alla som inte vaccinerar sig är ett hot för medicinska vården, säger han. Hjärtinfarkter eller strokes skulle då möjligen inte kunna behandlas längre då vårdpersonalen är överbelastad.

– Vi har förbrukat det [personalen], vi har ”bränt ut det“, för att säga det drastiskt, enbart för att några är för lata för att gå och vaccinera sig, sa ”Die Grüne” ministern”.

Egen översättning

Frame 4: Irrationella och ovetenskapliga

Även denna gestaltning är betydligt mer vanlig i tysk media där den är en av två dominerande frames i denna studie. I exemplet nedan ser vi en artikel från Zeit online från november där det görs en koppling mellan ovaccinerade och vaccinståndare.

„Wir“ sind wütend. Wir, die Geimpften, die Regeleinhalterinnen, die der Wissenschaft vertrauen. Auf "die", die Impfgegnerinnen, Verschwörungsschwurpler, Uninformierten. Man verzeihe mir die mangelnde Differenzierung, sie ist ein Symptom meiner Wut, derer ich mich in diesen Tagen immer schwerer erwehren kann.“

Wut auf Ungeimpfte. Meine innere Radikalisierung. Carla Baum, Zeit Online, 04.12.2021

””Vi” är arga. Vi, de vaccinerade, de som håller sig till reglerna, som litar på vetenskapen. På ”de”, de vaccinståndarna, konspirationsteoretikerna, de dåligt informerade. Ursäkta min bristande differentiering, det är ett symptom av min ilska som jag alltmer sällan kan komma undan.”

Egen översättning

Frame 5: Större risk att smitta, bli smittad och få svår sjukdom

Denna gestaltning är den mest förekommande i de svenska tidningarna. I Tyskland är det däremot en av de mest sällan förekommande. Även här är det alltså en relativt stor skillnad mellan länderna. Exempel är därav även från en svensk tidning nämligen Svenska Dagbladet och det är från en artikel från oktober. Där beskrivs skillnaden mellan ovaccinerade och vaccinerade vid sjukdom.

”Viruset försvinner med andra ord inte helt med vaccinen, men ju fler som är vaccinerade desto mindre påverkar det oss. Så länge viruset cirkulerar kan även den som är dubbelvaccinerad bli smittad och sprida smittan vidare, men får betydligt mildare symtom och blir mindre smittsam än den som är ovaccinerad”.

Inga tecken på ökning av sjuka vaccinerade, Ingrid Helander, Svenska Dagbladet 14.10.2021

Frame 6: Kritiska med andra åsikter som bör respekteras

Förekom något oftare i svensk media, ingen betydande skillnad. Exemplet kommer återigen från Svenska Dagbladet ur en artikel från maj. Där citeras Magnus Thyberg som är vaccinationssamordnare i region Stockholm som försöker förklara skillnaden i vaccinationstäckning och framhäver att samhället bör ha respekt för ovaccinerades val.

”– Det finns grupper som av olika skäl valt att inte acceptera erbjudandet om vaccination i samma utsträckning som andra. Det finns skillnader som kan härledas till inkomst, utbildning, härkomst, kultur, förmåga att ta till sig information på svenska språket, eller övertygelse av olika sorter, säger Thyberg.

– Därför tror jag att det är viktigt att vi accepterar att det tar olika lång tid att nå vaccinationstäckningen i olika grupper.

Thyberg lyfter fram att regionen har översatt information på 1177.se till 17 språk, att regionen bedriver kampanj om vaccin och smittspridning på tio språk, och att vaccininformation på drop in-mottagningar finns på flera olika språk. Samtidigt understryker han att vaccinationer är frivilligt, och att alla har rätt att tacka nej.

– Därför måste vi ha stor respekt för dem som väljer att inte vaccinera sig”.

”Viktigt acceptera” skillnad i syn på vaccinen, Erik Paulsson Rönnbäck/TT, Svenska Dagbladet, 07.05.2021

Frame 7: Saknar tillgång till vaccinet

Denna frame förekom i 20 procent av artiklarna och något oftare i tysk media. Här kommer exemplet ur Aftonbladet från september. Där beskrivs att många som behandlas i skånska sjukhus inte har varit informerade om vaccinen och vad som måste göras för att nå fler med vaccinationskampanjen.

Många av de covidsjuka som vårdas på skånska sjukhus har inte nåtts av information kring vaccination, rapporterar Kristianstadsbladet. – Vi behöver göra mer, säger Ziad Jomaa, samhälls- och hälsokommunikatör på länsstyrelsen Skåne till TT.

Enligt Kristianstadsbladet står det i ett internt dokument i Region Skåne att ”det rör sig framför allt om patienter med utländsk härkomst som på fråga inte verkar ha nåtts av information kring vaccination eller som inte vetat hur de ska gå tillväga för att vaccinera sig” [...]

– Det kan stämna, säger Ziad Jomaa och fortsätter:

– Vi har försökt nå ut på många olika sätt, men vet att vissa kanske inte kan läsa eller nås av traditionella nyheter. Det har också spridits felaktig information på sociala medier om vad vaccinationen innebär. Jag har mött flera som är rädda och oroliga för att bli sjuka av sprutan, säger han.

Vaccininfo nådde inte ut: ”behöver göra mer”, Aftonbladet 14.09.2021

Frame 8: Borde tvingas till vaccinering

Förekom i mer än dubbelt så många tyska som svenska artiklar, dock fortfarande sällan då den var en av de tre minst förekommande i tysk media. Nedan beskrivs kraven på en obligatorisk vaccinering från tyska barnläkare. Exemplet kommer ur en artikel i Zeit online från november.

„Angesichts täglicher Höchststände bei den Neuinfektionen mehren sich in Deutschland die Forderungen nach einer allgemeinen Impfpflicht. Der Berufsverband der Kinder- und Jugendärzte fordert eine allgemeine Impfpflicht für Erwachsene. Dies sei auf der Delegiertenversammlung am Sonntag in einer Resolution beschlossen worden, teilte der Verband mit. "Impfungen tragen zu einer Rückkehr zur Normalität und zur Wiedereinsetzung der Grundrechte aller Bürger, aber insbesondere der Grundrechte der Kinder und Jugendliche bei."

Impfpflicht. Kinderärzte fordern Impfpflicht für Erwachsene, Zeit online 21.11.2021

„Med dagliga högsvärden vid nya infektionerna blir kraven på en allmän obligatorisk vaccinering allt högre i Tyskland. Förbundet för Barn- och Ungdomsläkare kräver en allmän obligatorisk vaccinering för vuxna. Detta beslutades under söndagen på delegationsförsamlingen i en resolution, meddelade förbundet. "Vaccinering bidrar till ett återgående till normalitet och att alla medborgares grundläggande rättigheter, men framförallt barns och ungdomars, återigen börjar gälla.

Egen översättning

Frame 9: Behöver pressas till vaccinering

Vanligast förekommande i tysk media där den fanns med i fler än hälften av de 50 undersökta artiklarna. Betydligt mindre vanlig i svensk media. Exemplet nedan visar hur argumentationen för press på vaccinerade

Nach Ansicht von CSU-Chef Markus Söder werden drohende Einkommenseinbußen für Ungeimpfte durch Quarantäneauflagen die Impfbereitschaft weiter steigern. Er glaube, dass sowohl die nicht mehr kostenlosen Corona-Tests als auch die neuen Quarantäneregeln «dem einen oder anderen noch mal ein zusätzliches Argument geben», in der Frage neu zu überlegen, sagte der bayerische Ministerpräsident im Münchner Presseclub.

Strengere Corona-Regeln für Ungeimpfte, Die Welt, 15.09.2021

CSU chefen Markus Söder anser att hotet om en minskad inkomst för ovaccinerade genom karantänregler vidare skulle kunna höja vaccinationsviljan. Han tror att såväl de inte längre kostnadsfria coronatesten som de nya karantänreglerna kommer "ge den ena eller andra ett ytterligare argument", att fundera kring frågan på nytt, sa bayerns ministerpresident till journalistiska föreningen "Münchner Presseclub".

Egen översättning

7.2.1 Jämförelse mellan Sverige och Tyskland

Det finns ett par frames med tydliga skillnader mellan de svenska och de tyska tidningarna. Frames som förekommer betydligt oftare i tysk media är gestaltningar av ovaccinerade som icke-solidariska, irrationella och ovetenskapliga, som riskerar andras liv och som personer som behöver pressas till vaccinering och uteslutas från delar av samhället.

Vanligare förekommande i svenska tidningarna var gestaltningen av ovaccinerade som personer som har större risk att smitta andra och bli smittade som därav måste vara försiktigare. Denna gestaltning förekom betydligt mindre i tyska tidningarna.

Det finns även den del likheter. Gestaltningen av ovaccinerade som drivare av pandemin, som kritiska med andra åsikter som bör respekteras samt gestaltningen att ovaccinerade saknar tillgång till vaccinet var lika vanligt förekommande i båda ländernas tidningar.

8. Analys

8.1 Omfång

I båda länderna såg vi att skillnaden mellan tidningarna var relativt liten. Även om omfånget i helhet skiljde sig åt mellan de två tyska tidningarna så var utvecklingen över året av omfånget snarlikt. En liknande bild såg vi även i Sverige. Detta tyder på att tidningen inte haft någon större påverkan på resultatet utan att det snarare är andra faktorer som har varit betydande. En sådan faktor som det ser ut att finnas ett samband med är antalet covid-19-fall i Tyskland som går att se när man lägger de båda diagrammen intill varandra.

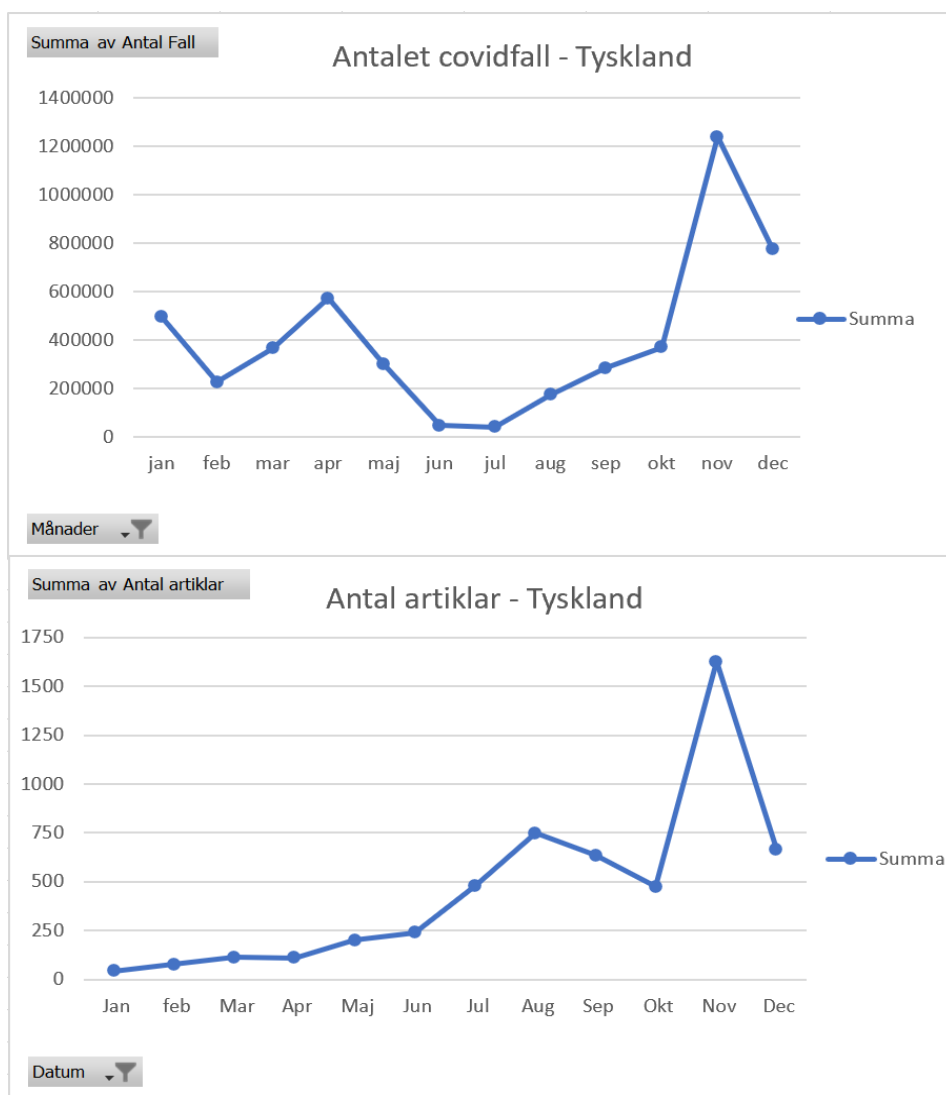

Bild8: Antal covidfall i Tyskland. Källa: Robert Koch Institut, eget diagram i Excel & **Bild9: Antal artiklar i Tyskland.** Källa: Retriever research, eget diagram i Excel

I diagrammen ovan ser vi överst de tyska covidfallen mellan januari och december och direkt under har vi antalet artiklar. I början på året ser graferna inte så lika ut men från och med oktober är trenden i båda diagrammen väldigt lik. Detta tyder på att debatten kring ovaccinerade intensifierades i tysk media i samband med att nya vågen av pandemin började ta fart i oktober. Den tidigare vågen i början på året, var det dock inte lika tydlig. En möjlig förklaring till detta är att vaccinet inte var tillgängligt i samma mån och de flesta personer inte var ovaccinerade frivilligt utan för att de inte hade fått någon tillgång till vaccinet ännu. Antalet covidfall kan däremot inte förklara det ökade antalet artiklar mellan juni och augusti när covidfallen var på en relativt låg nivå och det sjunkande antalet artiklar mellan augusti och oktober när covidfallen var klart stigande. Möjligen kan detta ha att göra med att vaccinet nu var tillgängligt för alla men att antalet nya vaccinationer hade avtagit, som i nästan hela Europa.

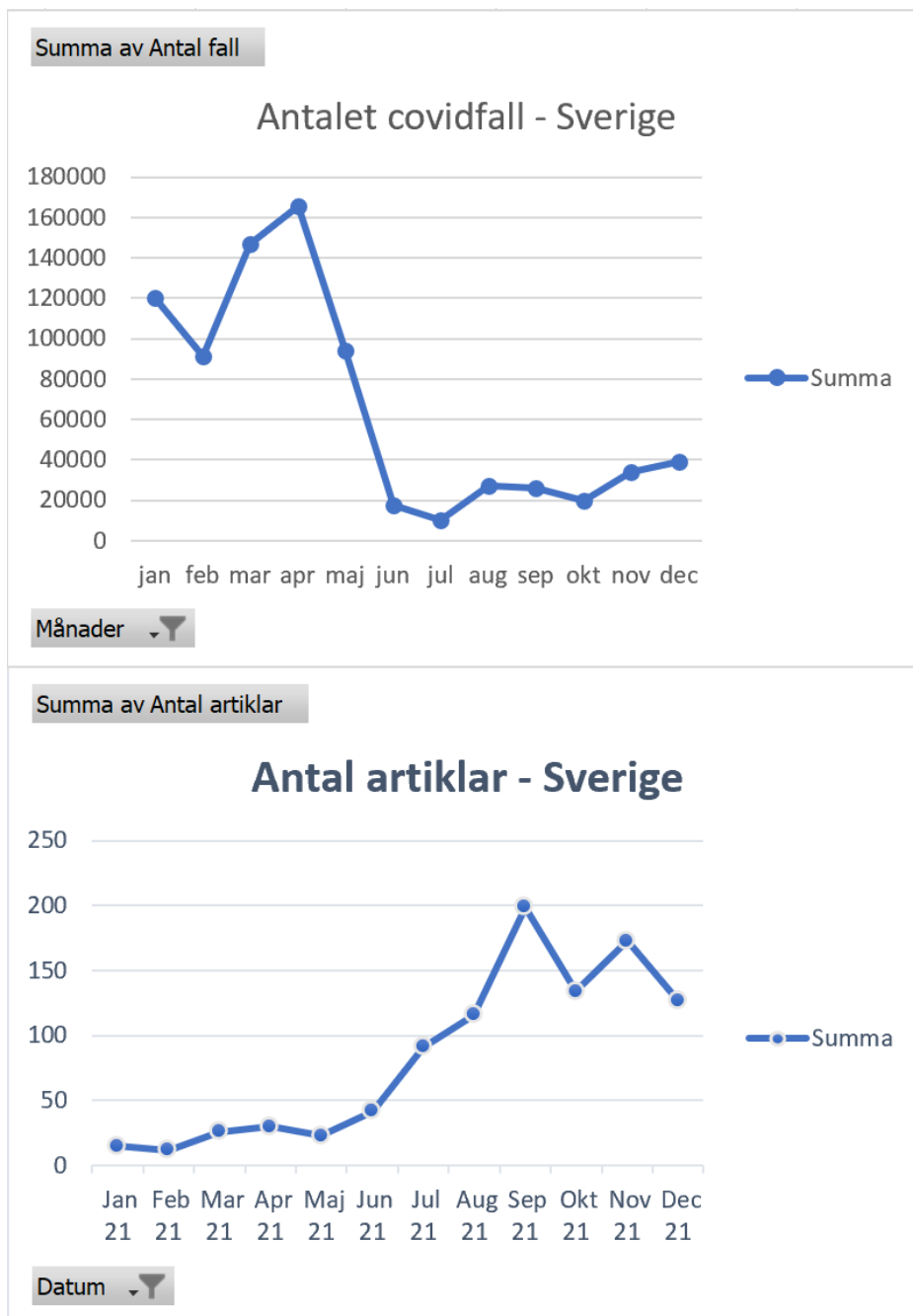

Bild10: Antal covidfall i Sverige. Källa: Folkhälsomyndigheten, eget diagram i Excel & **Bild11: Antal artiklar i Sverige.** Källa: Retriever research, eget diagram i Excel

Antalet covidfall verkar dock till skillnad från de tyska covidfallen inte ha spelat in i medias rapportering av ovaccinerade i Sverige på samma vis. Som det går att se ovan ser det inte ut att finnas något särskilt samband mellan covidfallen och rapporteringen. Tvärtom är det under den perioden av året där covidfallen är som lägst som medias rapportering har ökat som mest medan rapporteringen om ovaccinerade var på en längre nivå när antalet covidfall var högst. Dock är rapporteringen som i Tyskland beroende av antal vaccinerade. Då vaccinet blivit tillgängligt till en större del av befolkningen har även rapporteringen om ovaccinerade ökat.

Då Sveriges covidfall har legat på en lägre nivå under hösten så förklarar det varför rapporteringen om ovaccinerade inte hänger ihop på samma sätt med antalet nya covidinfektioner. Även här kan det dessutom ha funnits ett samband med att vaccinationen blev tillgänglig för alla i början på andra årshalvan och att antalet artiklar därav kan ha stigit.

8.2 Frames

Nu ska resultatet för antalet artiklar inom varje frame analyseras och kopplas till tidigare studier och teori. Utgår vi ifrån agenda setting och framing theory så kan vi utgå ifrån att medias rapportering påverkas av etablerade system och politiska strukturer. Det är genom frames som politiska aktörer kan skapa uppmärksamhet för ett tema och påverka hur befolkningen tänker kring teman. Ett möjligt perspektiv som kan härledas av detta är att analysera den påverkan som mediasystemet och journalisterna själva har på hur rapportering sker.

Som vi såg i Hallin & Mancini har tyska journalister en tendens att rapportera med egna ideer och har en vilja att påverka vad tittarna eller läsarna tycker och att detta inte var fallet bland svenska journalister. Detta kan tolkas som en möjlig förklaring till att den neutrala beskrivningen att ovaccinerade har en större risk att smittas syns betydligt mer i svensk än i tysk media. Det kan också förklara varför det i helhet förekommer betydligt mer frames i tyska artiklarna än i de svenska, det är helt enkelt vanligare i den tyska journalistiken att beskriva ett problem med fler värderingar och fler olika frames är ett sätt att göra detta. Den svenska journalistiken har en mer neutral tendens där rapporteringen inte ska visas så mycket. Detta syntes även i den tidigare studien kring svininfluensan av Cornia, Ghersetti, Mancini & Odén (se sida 13-14) där neutrala beskrivningar dominerade inom den svenska mediebevakningen medan den italienska och brittiska snarare dominerades av rapportering om smittade och döda samt åtgärder. Detta kan sägas bekräftas även i denna studie då politiska frågor som vaccintvång eller press till vaccinering genom restriktioner för ovaccinerade var mindre vanliga i de svenska artiklarna medan den rent vetenskapliga beskrivningen av ovaccinerade som mer smittsamma var vanligare än i Tyskland.

Därtill kommer sedan att det tyska mediasystemet som tidigare nämnt är uppbyggt med en relativt stark koppling till politiska partier då den baseras på politisk representation. Den skandinaviska, och även svenska, modellen däremot har en stark professionalisering som bygger på att journalistiken ifrågasätter och kontrollerar staten. Media ses som opolitisk och

viktig för hela samhället (Hallin & Mancini 2004, s. 168-169).

Ett annat möjligt perspektiv för att analysera resultaten är genom politiska faktorer. Utgår vi ifrån Entman så kan vi säga att politiker, på ett eller annat vis, kan påverka medias framing. Reaktionen på pandemin har som vi ser i de restriktioner som båda länder infört skiljt sig relativt mycket mellan länderna. Den tyska strategin har generellt varit mer restriktiv med fler restriktioner. Kollar vi på denna studies resultat kan vi se krav på hårdare restriktioner även här, framför allt när det kommer till framen ”ovaccinerade behöver pressas till vaccinering”. Utöver detta skulle det vara tänkbart att en generellt mer restriktiv politik även visar sig genom en mer negativ ton i samhället såsom media mot ovaccinerade. Då de ovaccinerade som tidigare nämnt belastar vården mer än vaccinerade och har en större risk att smitta andra och bli smittade är de en form av fara för en strategi som den tyska som med restriktiva åtgärder försöker hålla covidtalen så låga som möjligt.

Jämför vi nu resultatet med den australienska studiens så kom den studien som tidigare nämnt fram till att rapporteringen inte gjorde skillnad på varför personer valde att inte vaccinera sina barn, alla framstod som antivaxxers, oavsett vilka anledningar som stod bakom. Detta är något som denna studie också visade. Många artiklar, särskilt i tysk media, framställde ovaccinerade som osolidariska eller som konspirationsteoretiker och vaccinmotståndare, utan att särskilja. Vidare pratar studien om att föräldrar hade rapporterat om sociala situationer som barnet uteslöts från. Även i denna situation pratas det nu om att ovaccinerade ska uteslutas från olika situationer, även här mer i tysk än i svensk media och åtminstone en tanke bakom detta är att ovaccinerade ska pressas till att vaccinera sig.

9. Slutsatser och diskussion

När nu denna uppsats ska summeras så kan det sammanfattningsvis sägas att studien har visat på skillnader mellan två länder med geografisk och kulturell närhet till varandra. Liksom hela pandemihanteringen i Sverige har framstått som väldigt annorlunda till Tyskland så ser vi en liknande bild även i medierapporteringen. Först och främst undersökte studien omfånget. Där såg vi att antalet artiklar ökat i takt med vaccinationerna, som var förväntat. I Tyskland såg vi också en koppling till antalet nya covidfall i landet, något som inte gick att se i Sverige.

Forskningsfrågan besvarades på ett bra sätt då studien kunde visa det omfång av artiklar som respektive land hade men också förändringen över tid. För enkelhetens och genomförbarhetens skull användes till detta plattformen retriever research. Beroende på hur

ackurat resultaten som kommit upp på retriever har varit kan detta förstås ha påverkat studien. Om det finns artiklar som inte syns på plattformen skulle dessa möjligen ha kunnat förändra resultatet anmärkningsvärt. Därav valdes enbart webbartiklar ut, vilket bör ha reducerat risken då dessa är enklare att få med i en digital plattform än klassiska tidningsartiklar. Något som också kan ha påverkat omfånget kan ha varit de sökord som kom till användning i studien. Om ett visst sökord har varit mer dominerande i ett av länderna av olika anledningar kan det ha påverkat studien. Det kan möjligen ha funnits andra sökord som hade gett annorlunda resultat i något av länderna. Sökorden som valdes ut valdes också efter kontrollsökningar med olika möjligheter och efter vilka ord som upplevts som vanligt förekommande men det går inte att utesluta att något sökord har missats.

Sedan kollade studien på vilka frames som hade kommit till användning i de olika artiklarna som beskriver ovaccinerade. Dessa valdes ut delvis med inspiration från en tidigare studie som genomförts i Australien och delvis genom kontrollstudier med materialet.

Den svenska medierapporteringen dominerades framförallt av beskrivningen av ovaccinerade som mer smittsamma som måste vara försiktigare medan det har varit andra resonemang som varit framstående i den tyska medierapporteringen. Där ser vi att ovaccinerade i högre grad än i svensk media framställs som osolidariska och ovetenskapliga som riskerar andras liv och bör pressas till vaccinering genom att uteslutas från samhället i stora delar. Generellt såg vi att tysk media i betydligt större utsträckning har framställt ovaccinerade negativt, medan den svenska mediebilden har varit dominerat mer av neutrala beskrivningar av ovaccinerade. Det fanns här även en koppling till tidigare studier och teorin då vi ser att svenska mediebilden även av tidigare pandemi vid svininfluensan var neutral och hade ett rent vetenskapligt fokus medan andra länder hade ett större fokus på politiken. Vidare ser vi även en bild som vi tidigare också sett i andra studier nämligen att ovaccinerade dras över en kam och att rapporteringen på så sätt varit ganska ensidig. Anledningarna till att den tyska bilden av ovaccinerade i media varit på det sättet är ett flertal. Dels kan framing theory förklara detta genom politikens inflytande på medias rapportering. Det kunde delvis förklaras av tyska journalisters tendens till fler värderingar men också av att det tyska mediasystemet tillåter mer politiskt inflytande från början. Denna frågeställning besvarades också genom artikelsök i retriever research och genom ett kodschema som användes för att hitta olika gestaltningar i artiklarna. Detta kan ha till följd även här att sökorden som har använts kan ha påverkat resultatet.

Till senare forskning på området kan denna studie användas som grund. Studien ska dock enbart ses som beskrivande för just dessa utvalda artiklar. Studien kan i detta omfång med enbart 100 artiklar inte dra generella slutsatser. För detta skulle ett större antal artiklar behöva analyseras och möjligen även fler frames. Istället ska denna studie ge upphov till diskussioner och vidare forskning på området.

En ny studie skulle kunna analysera fler länder och tidigare pandemier för att ge en bredare bild. Även en analys över en större tidsperiod på flera år skulle kunna vara relevant. Att studien genomfördes mitt i den pågående pandemin är ytterligare en faktor som gör att resultatet inte ska anses som slutgiltigt. En studie vid en senare tidpunkt skulle kunna analysera pandemin i sin helhet och analysera en större tidsperiod. Särskilt debatten om obligatorisk vaccinering har bara påbörjats och kommer antagligen att intensifieras allt mer i början på 2022 och därmed även ta allt större plats i medierapporteringen, särskilt med tanke på den nya omikronvarianten som i nuläget precis börjat tagit fart runtom i Europa.

Vidare intressant för vidare studier skulle vara att koppla rapporteringen om ovaccinerade till sociala faktorer. Studien från Max-Planck-Institutet visar en tendens till att personer med låg socioekonomisk status i större grad är ovaccinerade. Här skulle vidare studier kunna ta vid och möjligen undersöka huruvida rapporteringen i olika länder varit påverkad av hur rapporteringen om socioekonomiskt svagt ställda personer ser ut i allmänhet och om detta kan ha en koppling till rapporteringen om ovaccinerade i covid-19 pandemin.

Referenser:

Bergmann, M. Hanneman, T.V. Bethmann, A. & Schumacher, A. (2021): Determinants of Sars-Cov-2 Vaccinations in the 50+ population. A first overview across Europe and Israel using the survey of health, aging and retirement in Europe, Max-Planck-Institut für Sozialrecht und Sozialpolitik.

Cornia, A. Ghersetti, M. Mancini, P. & Odén. T. (2016): The Partisans, the Technocrats and the Watchdogs, I: Journalism Studies, Vol. 17 Issue 8

Court, J. Carter, S.M. Attwell, K. Leask, J. & Wiley, K. (2021). Labels matter: Use and non-use of 'anti-vax' framing in Australian media discourse 2008–2018. I: Social Science & Medicine, Volume 291 2021.

Entman, R.M. (2007), Framing Bias: Media in the Distribution of Power. I: Journal of Communication, Vol. 57, s. 163-173

Ghersetti, M. & Odén A, T. (2010). Pandemin som kom av sig. Om svininfluensan och opinion. Göteborg: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet

Hallin C., D. & Mancini, P. (2004). Comparing media systems. Three Models of Media and Politics. New York: Cambridge University Press.

Helord, L. & Nevéus I. (2021). Ursula von der Leyen vill utreda vaccinationskrav i hela EU, Dagens Nyheter, 2 December, s.10

Karlsson, M. & Johansson, B. (2019). Kvantitativ innehållsanalys. I: Ekström, M & Johansson, B. (red) Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap. Lund: Studentlitteratur

Shehata, A. (2019). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I: Karlsson, M. & Strömbäck, S. (red). Handbok i journalistforskning. Lund: Studentlitteratur AB

Vasterman L.M, P. & Ruigrok, N. (2013). Pandemic alarm in the Dutch media: Media coverage of the 2009 influenza A (H1N1) pandemic and the role of the expert sources. I: European Journal of Communication, Volume 28 Issue 4.

Elektroniska källor:

Bjerström, E. (2021) Analys: Sverige går sin egen väg i Europa – frivillighet istället för tvång, SVT Nyheter, 25 mars, url: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sverige-gar-sin-egen-vag-i-europa-frivillighet-istallet-for-tvang> Senast besökt: 5 januari 2022 22:31

Bundeskanzleramt Österreich (2021). Bundeskanzler Alexander Schallenberg zu neuerlichen Einschränkungen: Wir müssen der Realität ins Auge sehen, 19 november, url: <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/bundeskanzleramt/nachrichten-der-bundesregierung/2021/11/bundeskanzler-alexander-schallenberg-zu-neuerlichen-einschraenkungen-wir-muessen-der-realitaet-ins-auge-sehen.html> Senast besökt: 5 januari 2022 22:18

Die Bundesregierung (2020):

a) Besprechung der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 12. März 2020, 12 mars, url: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/coronavirus/beschluss-zu-corona-1730292> Senast besökt: 5 januari 2022 22:38

b) Leitlinien zum Kampf gegen die Corona-Epidemie vom 16.03.2020, 16 mars, url: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/coronavirus/leitlinien-zum-kampf-gegen-die-corona-epidemie-vom-16-03-2020-1730942> Senast besökt: 5 januari 2022 22:39

c) Besprechung der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder vom 22.03.2020, 22 mars, url: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/coronavirus/besprechung-der-bundeskanzlerin-mit-den-regierungschefinnen-und-regierungschefs-der-laender-vom-22-03-2020-1733248> Senast besökt: 5 januari 2022 22:39

d) Ab dieser Woche. Maskenpflicht in ganz Deutschland, 29 april, url: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/coronavirus/maskenpflicht-in-deutschland-1747318> Senast besökt: 5 januari 2022 22:40

e) Videokonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 28. Oktober 2020, 28 oktober, url: <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/975226/1805024/5353edede6c0125ebe5b5166504dfd79/2020-10-28-mpk-beschluss-corona-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:41

f) Telefonkonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 13. Dezember 2020, 13 december, url: <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/975226/1827366/69441fb68435a7199b3d3a8>

[9bff2c0e6/2020-12-13-beschluss-mpk-data.pdf?download=1](https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1840868/1c68fcd2008b53cf12691162bf20626f/2020-12-13-beschluss-mpk-data.pdf?download=1) Senast besökt: 5 januari 2022
22:41

Die Bundesregierung (2021):

a) Videoschaltkonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 19. Januar 2021, 19 januari, url:

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1840868/1c68fcd2008b53cf12691162bf20626f/2021-01-19-mpk-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:42

b) Videoschaltkonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 10. Februar 2021, 10 februari, url:

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1860078/7bc8372d6b3ade8c99ea832c45119185/2021-02-10-mpk-barrierefrei-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022
22:43

c) Videoschaltkonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 3. März 2021, 03 mars, url:

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1872054/66dba48b5b63d8817615d11edaaed849/2021-03-03-mpk-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:46

d) Videokonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 22. März 2021, 24 mars, url:

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1872054/66dba48b5b63d8817615d11edaaed849/2021-03-03-mpk-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:44

e) Infektionsschutzgesetz. Das regelt die bundeseinheitliche Notbremse, 25 april, url:

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/bundesweite-notbremse-1888982> Senast besökt: 5 januari 2022 22:47

f) Videoschaltkonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 10. August 2021, 10 augusti, url:

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1949532/d3f1da493b643492b6313e8e6ac64966/2021-08-10-mpk-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:47

g) Videoschaltkonferenz der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 18. November 2021, 18 november, url:

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1982598/defbdf47daf5f177586a5d34e8677e8/2021-11-18-mpk-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:48

h) Videoschaltkonferens der Bundeskanzlerin mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 2. Dezember 2021, 02 december, url: <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1986142/5873aa09c3896444d247b356b5df4315/2021-12-02-mpk-bund-laender-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:49

i) Videoschaltkonferens des Bundeskanzlers mit den Regierungschefinnen und Regierungschefs der Länder am 21. Dezember 2021, 21 december, url: <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1986142/5873aa09c3896444d247b356b5df4315/2021-12-02-mpk-bund-laender-data.pdf?download=1> Senast besökt: 5 januari 2022 22:49

Folkhälsomyndigheten (2021).

a) Veckorapport om covid-19, vecka 49, 17 december, url: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/smittsamma-sjukdomar/veckorapporter-covid-19/2021/covid-19-veckorapport-2021-vecka-49.pdf> Senast besökt: 5 januari 2022 22:27

b) När hände vad under covid-19-pandemin?, url: <https://www.arcgis.com/apps/dashboards/664ee17494c74ad4b7eac3994ed69d09> Senast besökt: 5 januari 2022 22:52

c) Flera nya åtgärder vidtas den 23 december när smittspridningen väntas öka, 21 december, url: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2021/december/flera-nya-atgarder-vidtas-den-23-december-nar-smittspridningen-vantas-oka/> Senast besökt: 5 januari 2022 22:52

Folkhälsomyndigheten (2022). Statistik för vaccination mot covid-19, url: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/vaccinationsstatistik/statistik-for-vaccination-mot-covid-19/>⁴ Senast besökt: 5 januari 2022 22:54

⁴ Sidan uppdateras löpande därav leder länken inte till statistiken som används i studien

Jungblut, M. (2021). Rückblick 2020 – Chronologie eines Schuljahrs in der Coronakrise, Deutschlandfunk, 28 december. Url: <https://www.deutschlandfunk.de/rueckblick-2020-chronologie-eines-schuljahrs-in-der-100.html> Senast besökt: 5 januari 2022 22:14

Paul-Ehrlich-Institut (2021). Europäische Kommission erteilt Zulassung des Covid-19-Impfstoffs von BioNTech/Pfizer für die Europäische Union, 21 december, url: <https://www.pei.de/DE/newsroom/hp-meldungen/2020/201221-europaeische-kommission-erteilt-zulassung-covid-19-impfstoff-biontech-pfizer-eu.html;jsessionid=53E7C1F3F68DB9CB637E00B459FFC2FF.intranet221?nn=285900>

Senast besökt: 5 januari 2022 22:35

Robert Koch Institut: Gesamtübersicht der pro Tag ans RKI übermittelten Fälle und Todesfälle, Stand: 17.12.2021 url: https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/Daten/Fallzahlen_Gesamtu_ebersicht.html;jsessionid=A7F56C6395D28B4FD4C51F501CD551AE.internet061?nn=13490888⁵ Senast besökt: 5 januari 2022, 22:30

Schander, A. (2021): Uppmaningen: ”Ta vaccinet – det är vägen ut ur pandemin”, Sveriges Radio P4 Östergötland, 18 oktober, Url: <https://sverigesradio.se/artikel/uppmaningen-ta-vaccinet-det-ar-vagen-ut-ur-pandemin> Senast besökt: 5 januari 2022 22:16

Soric, M. (2021). Opinon: Sweden continues to stand out on COVID-19 strategy, DW, 29 september, url: <https://www.dw.com/en/opinion-sweden-continues-to-stand-out-on-covid-19-strategy/a-59353963> Senast besökt: 5 januari 2022 22:23

United Nations (2021). WHO: Mandatory vaccinations are a last resort, 7 december, Url: <https://unric.org/en/who-mandatory-vaccinations-are-a-last-resort/> Senast besökt: 5 januari 2022 22:15

Uwe Jahn (2021): Gesetz läuft aus. Was brachte die Bundesnotbremse?, Tagesschau, 30 juni, url: <https://www.tagesschau.de/inland/bundesnotbremse-105.html> Senast besökt: 5 januari 2022 22:51

Wedekind, K. (2021). Sonderweg durch Pandemie: Wie sieht Schwedens Corona-Bilanz aus?, NTV, 9 juni url: <https://www.n-tv.de/panorama/Wie-sieht-Schwedens-Corona-Bilanz-aus-article22606406.html> Senast besökt: 5 januari 2022 22:25

⁵ Aktualiseras dagligen, därav leder länken inte till den statistik som används i studien

WHO (2022). Timeline: WHO's COVID-19 response, url:
<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/interactive-timeline#event-232> Senast besökt: 5 januari 2022 22:37

Wirenhed, K. (2021). Över 80 procent av iva-patienterna ovaccinerade, Sveriges Radio, 30 augusti, url: <https://sverigesradio.se/artikel/over-80-procent-av-iva-patienterna-ovaccinerade>
Senast besökt: 5 januari 2022 22:19

ZDF (2021). Corona-Impfung schützt weiterhin. Mehr Impfdurchbrüche wegen vieler Impfungen, 12 oktober, url: <https://www.zdf.de/nachrichten/panorama/corona-rki-impfdurchbrueche-100.html> Senast besökt: 5 januari 2022 22:21

Bilagor

Bilaga 1 – Kodschema

Analysenhet	Variabel	Variabelvärde	Kod
Tidningsartiklar	Rubrik	Rubrik	
	Publiceringsdatum	Publiceringsdatum	
	Medium	Die Welt	1
		Die Zeit	2
		SvD	3
		Aftonbladet	4
	Huvudmaterialtyp	Nyhetsartikel	1
		Ledare	2
		Debatt	3
	Beskrivning av ovaccinerade:		
	Osolidariska	Nej	0
		Ja	1
	Drivare av pandemin	Nej	0
		Ja	1
	Riskerar andras liv	Nej	0
		Ja	1
	Konspirationsteorier	Nej	0
		Ja	1

	Irrationella, Ovetenskapliga, Konspirationsteore tiker	Nej	0
		Ja	1
	Större risk att smitta/bli smittade	Nej	0
		Ja	1
	Kritiskt tänkande	Nej	0
		Ja	1
	Saknar tillgång	Nej	0
		Ja	1
	Borde tvingas till vaccinering	Nej	0
		Ja	1
	Borde pressas till vaccinering	Nej	0
		Ja	1

Bilaga 2 – Artikelurval efter månad

Artikelurval efter månad

